

Úřad práce České republiky
Krajská pobočka v Ústí nad Labem

Dvořákova 1609/18, 400 21 Ústí nad Labem

e-mail: ustinlabem@ul.mpsv.cz

<http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/ulk>

ANALÝZA VÝVOJE TRHU PRÁCE
V ÚSTECKÉM KRAJI
za rok 2011

Předkládá: **Mgr. et Mgr. Radim Gabriel**, ředitel krajské pobočky

Ústí nad Labem, březen 2012

Osnova:

I. ZAMĚSTNANOST	3
<i>I.1 Celková zaměstnanost</i>	<i>3</i>
<i>I.2 Volná pracovní místa</i>	<i>4</i>
II. NEZAMĚSTNANOST	6
<i>II.1 Vývoj nezaměstnanosti</i>	<i>6</i>
<i>II.2 Absolventi škol a mladiství.....</i>	<i>10</i>
<i>II.3 Osoby se ZP.....</i>	<i>12</i>
<i>II.4 Situace dalších problémových skupin na TP.....</i>	<i>12</i>
<i>II.5 Charakteristika okresů a ohrožených mikroregionů v kraji.....</i>	<i>14</i>
<i>II.6 Mapa kraje - míra nezaměstnanosti k 31. 12. 2011 rozčleněná na okresy</i>	<i>18</i>
III. CIZINCI NA TRHU PRÁCE	19
IV. AKTIVNÍ POLITIKA ZAMĚSTNANOSTI.....	21
<i>IV.1 Komentář k realizaci jednotlivých nástrojů APZ</i>	<i>22</i>
<i>IV.2 Rekvalifikace.....</i>	<i>24</i>
<i>IV.3 Zkušenosti s realizovanými projekty ESF</i>	<i>24</i>
<i>IV.4 Opatření související s hospodářskou krizí</i>	<i>26</i>
V. PROGNOZA VÝVOJE TRHU PRÁCE V DALŠÍM OBDOBÍ.....	28
<i>V.1 Předpokládaný vývoj TP, vč. celorepublikových a místních faktorů, které ho ovlivňují</i>	<i>28</i>
<i>V.2 Vývoj nezaměstnanosti</i>	<i>28</i>
VI. DOPORUČENÍ	29

I. ZAMĚSTNANOST

I.1 Celková zaměstnanost

Tabulka 1 - Vývoj počtu zaměstnavatelů, zaměstnanců a OSVČ

Zaměstnavatelé, zaměstnanci a OSVČ	stav k	
	31. 12. 2010	31. 12. 2011
Zaměstnavatelé		
zaměstnavatelé	16 518	16 781
Zaměstnanci a OSVČ		
zaměstnanci	285 896	299 582
osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ)	53 059	52 373
Celková zaměstnanost (zaměstnanci + OSVČ)	338 955	351 955

Z meziročního srovnání celkového počtu zaměstnavatelů vyplývá, že došlo k jejich zvýšení o 263, což potvrzuje skutečnost, že ekonomická situace podniků se, ve srovnání s rokem 2010, mírně zlepšila. Nejvíce zaměstnavatelů je dlouhodobě zastoupeno v okresech Teplice (2 985) a Ústí nad Labem (2 733). Následují okresy Litoměřice (2 596), Děčín (2 434), Most (2 280), Chomutov (2 130) a nejméně zaměstnavatelů opakovaně působí v okrese Louny (1 623).

Na zastoupení velkých zaměstnavatelských subjektů se stále významnou měrou podílejí rozvojové a průmyslové zóny v Ústeckém kraji a jejich postupné využívání. Jak vyplývá z tabulky č. 2 (Vývoj počtu zaměstnanců), různí významní regionální zaměstnavatelé zaznamenali výrazné personální pohyby, a to směrem dolu i nahoru. Z meziročního vývoje stavu zaměstnanců vyplývá, že k růstu počtu zaměstnanců docházelo především ve společnostech vázaných na automobilový průmysl. Někteří zaměstnavatelé naopak byli nuceni přistoupit k průběžnému snižování stavů zaměstnanců nebo čelili dočasnému omezení odbytu jejich výrobků nebo omezení poptávky po jimi poskytovaných službách tím, že nepřidělovali svým zaměstnancům po určité dny v týdnu práci s náhradou mzdy (částečná nezaměstnanost), neboť se jedná o překážku na straně zaměstnavatele (viz. kapitola IV.4 Opatření související s hospodářskou krizí). Od vzniku ÚP ČR (1. 4. 2011) bylo na Krajské pobočce v Ústí nad Labem takto rozhodnuto ve více než 30 případech, kdy poskytování náhrady mzdy v nižší částce náleželo v důsledku částečné nezaměstnanosti více než 2 200 zaměstnancům. Navíc během roku 2011 došlo v Ústeckém kraji k ukončování pracovních poměrů v režimu hromadného propouštění u 36 zaměstnavatelů, které postihlo 1 080 pracovníků. Snižování stavu zaměstnanců či částečná nezaměstnanost se nejčastěji týkaly firem v chemickém průmyslu, stavebnictví, zahradnictví a lesnictví, atd..

V této souvislosti přistoupilo MPSV již v roce 2009 v rámci programů ESF k vyhlášení mimořádných výzev a zahájení realizace nových projektů, zaměřených na zvyšování adaptability zaměstnanců či konkurenceschopnosti podniků. V roce 2011 probíhal v Ústeckém kraji

projekt „RESTART“ započatý v říjnu 2010, který má pomoci zaměstnancům propouštěným nebo ohroženým ztrátou zaměstnání.

U celkové zaměstnanosti se počet pracovníků zvýšil, a to o 13 000. Tato skutečnost je ovšem významně zkreslena vývojem v okrese Ústí nad Labem (nárůst o 20 082 osob), neboť se na pobočku OSSZ v Ústí nad Labem postupně převádějí všichni zaměstnanci zaměstnavatele Česká pošta, s.p. a budou se zde zpracovávat mzdy pro pojištěnce z celé země. Nejvíce zaměstnanců + OSVČ tradičně pracuje v okrese Ústí nad Labem (105 209), následují okresy Teplice (47 452), Děčín (45 825), Most (43 160), Litoměřice (42 984), Chomutov (41 535) a Louny (25 790). Počet osob samostatně výdělečně činných se meziročně snížil o 686 na stávajících 52 373 osob, což lze přičíst doznívajícím následkům hospodářské krize, s nimiž se naše ekonomika potýká od roku 2009, a které se nejvíce dotýkají právě drobných živnostníků. V roce 2012 lze očekávat, že pokles OSVČ bude v Ústeckém kraji i nadále mírně pokračovat.

I.2 Volná pracovní místa

Tabulka 3 - Počet hlášených volných míst podle požadavků na vzdělání

Stupeň vzdělání	31. 12. 2010			31. 12. 2011		
	uchazeči	volná místa	uchaz./ 1 místo	uchazeči	volná místa	uchaz./ 1 místo
bez vzdělání a neúplné základní vzdělání	314	414	0,8	322	62	5,2
základní vzdělání	24 710	284	87,0	23 691	348	68,1
nižší střední vzdělání	48	8	6,0	39	20	2,0
nižší střední odborné	2 165	9	240,6	2 210	7	315,7
střední odborné s výučním listem	22 298	816	27,3	19 899	783	25,4
střední nebo střední odborné bez maturity i výučního listu	389	17	22,9	307	8	38,4
ÚSV	1 195	41	29,1	1 141	56	20,4
ÚSO s vyučením i maturitou	2 190	100	21,9	2 087	163	12,8
ÚSO s maturitou (bez vyučení)	7 170	354	20,3	6 822	319	21,4
vyšší odborné vzdělání	199	16	12,4	189	20	9,5
bakalářské vzdělání	320	9	35,6	413	18	22,9
vysokoškolské	913	170	5,4	931	168	5,5
doktorské	36	0	-	36	2	18,0
Celkem	61 947	2 238	27,7	58 087	1 974	29,4

Ve srovnání s předchozím rokem došlo celkově k poklesu o 264 volných pracovních míst na stávajících 1 974 míst. Z hlediska počtu nabízených pracovních míst jsou na tom, tak jako v minulých letech, nejlépe vyučení uchazeči a středoškoláci. U uchazečů se základním vzděláním je nabídka, stejně jako u osob bez vzdělání a neúplným základním vzděláním či nižším středním vzděláním, výrazně zkreslena pracovními místy, u kterých zaměstnavatel sice požaduje uvedené vzdělání, ve skutečnosti se však často jedná o místa, na kterých se zaměstnanec bez určité kvalifikace a praxe neobejde (např. řidič v mezinárodní kamionové dopravě, obchodní zástupce apod.). Situace se pro tyto uchazeče, i vzhledem k jejich počtu, stává bez pomoci prakticky neřešitelnou. Z hlediska počtu uchazečů na jedno pracovní místo jsou na tom, vzhledem k výše uvedenému, nejlépe vysokoškoláci. Nejhuře jsou na tom uchazeči s nižším středním odborným vzděláním. Pro tyto uchazeče se pracovní místa tvoří sporadicky, zaměstnavatelé je spíše řadí obecně mezi vyučené uchazeče. Na jedno volné pracovní místo tak připadalo k 31. 12. 2011 29,4 uchazečů o zaměstnání, což je o 1,7 uchazeče více než v roce 2010. Od ledna 2011 docházelo převážně k růstu počtu hlášených míst v Ústeckém kraji až do srpna, kdy bylo dosaženo ročního maxima (2 860 míst). Následně došlo k prudkému poklesu až na minimální hodnotu v prosinci 2011 (1 974 míst). Průměrný měsíční počet volných pracovních míst tak dosáhl hodnoty 2 453 míst a ve srovnání s rokem 2010 se jedná o nárůst 483 míst. Volná místa jsou hlášena jak od velkých zaměstnavatelů, tak od středních a malých, přičemž nabídku ještě významně zvyšují volná pracovní místa vytvořená v rámci aktivní politiky zaměstnanosti.

Poptávka po pracovní síle ze strany zaměstnavatelů všech okresů Ústeckého kraje přetrvává především po vyučených uchazečích. Mezi nejčastěji poptávané profese patřili v uplynulém roce zejména obchodní zástupci, lékaři, řidiči v mezinárodní kamionové dopravě, svářeči a zámečníci, čišníci a servírky, kuchaři, obsluha šicích a vyšívacích strojů, mechanici a opraváři, automechanici, elektromechanici a elektrotechnici, prodáváci, zedníci, pojišťovací a finanční poradci, řemeslníci, montážní a manipulační dělníci či pomocní pracovníci. V některých profesích je nadále cítit nedostatek pracovníků i přesto, že uchazeči těchto profesí jsou dlouhodobě zastoupeni v evidenci úřadů práce. Rozpor má příčiny ve zdravotních omezeních některých uchazečů, která jim neumožňují vykonávat svou profesi.

Od 1. ledna 2012 dochází ke změně zákona č. 534/2004 Sb., o zaměstnanosti, kdy je stávající úprava § 35 o tom, že zaměstnavatel je povinen do 10 kalendářních dnů oznámit příslušnému ÚP volná pracovní místa a jejich charakteristiku (§ 37) a neprodleně, nejpozději do 10 kalendářních dnů,

oznámit obsazení těchto míst, nahrazena novou. Od nového roku tak dle § 34 odst. 1 platí, že zaměstnavatel může oznámit příslušné krajské pobočce ÚP volná pracovní místa a jejich charakteristiku (§ 37). Zaměstnavatelé jsou tak zbaveni této povinnosti, ale jak se zaměstnavatelé budou po novelizaci při hlášení pracovních míst chovat, nelze přesně odhadnout. Lze však předpokládat, že většina doposud hlásících zaměstnavatelů bude nahlašovat volná pracovní místa i nadále, a tudíž se počet nabízených volných míst, v souvislosti se změnou zákona, příliš nezmění.

II. NEZAMĚŠTNANOST

II.1 Vývoj nezaměstnanosti

Ústecký kraj vykazuje v rámci ČR dlouhodobě nejvyšší nezaměstnanost. Jako důsledek světové finanční a ekonomické krize na konci roku 2008 došlo k nárůstu míry nezaměstnanosti v Ústeckém kraji, která v současné době pohybuje na hranici 13 %, což je o 4 - 5 % více než je celorepublikový průměr. Je to dáno zánikem tradičního způsobu života vysídlených původních obyvatel kraje a následným jednostranným zaměřením na těžební, těžký a chemický průmysl. Po omezení těchto činností došlo v kraji k prudkému nárůstu nezaměstnanosti. Nezaměstnaní, jsou převážně lidé, kteří se do kraje dříve přestěhovali za práci, která jim zde byla nabízena. Byla to práce většinou pro málo kvalifikované pracovníky. Důsledkem je nevyvážená vzdělanostní i sociální struktura obyvatel kraje. Téměř polovina nezaměstnaných má pouze základní vzdělání a pro ně se těžko nachází uplatnění.

Zájem investorů byl nižší než v jiných krajích, přestože investiční pobídky byly cílené. V některých případech investoři respektovali strukturu obyvatel a vybudovali zde takzvané montovny, které na sebe nenavázaly kvalitní lidský potenciál. Setrvání investora bylo motivováno pouze cenou pracovní síly a tak při potřebě snižovat náklady, zde investor ukončil činnost a posunul se na východ.

Dnes již kraj není zdaleka tak zdevastován jako před několika desetiletími, ale stále není atraktivní a velký podíl čerstvě vysokoškolsky vzdělaných lidí nachází uplatnění v jiných krajích. Je to i proto, že v Ústeckém kraji je velmi málo podniků pracujících s nejmodernějšími technologiemi. Je to začarovaný kruh. Tyto moderní podniky zde nejsou, protože, při vši nezaměstnanosti, nemáme v kraji dostatek kvalitních profesních zaměstnanců. Skutečnost, že z učilišť vychází odmaturovaní, ale nepoužitelní „řemeslníci“, již řeší ministerstvo školství. Zde v kraji musíme řešit, aby vzniklo oboustranně výhodné propojení učilišť s výrobními podniky, propagaci a podporu dnes neatraktivních, ale potřebných řemeslných oborů a to, že velký podíl absolventů základních škol (přestože na ně i na jejich rodiče působíme prostřednictvím aktivit pro volbu povolání) se přihlašuje na různé obchodní a manažerské akademie a po odmaturování zhusta končí jako úřadem práce evidovaní uchazeči o zaměstnání.

Tabulka 4 - Vývoj nezaměstnanosti

Nezaměstnaní, VPM a MN	stav k			
	celkem		ženy	
	31. 12. 2010	31. 12. 2011	31. 12. 2010	31. 12. 2011
evidovaní uchazeči o zaměstnání celkem	61 947	58 087	30 349	28 965
z toho dosažitelní	60 502	56 550	29 509	28 090
volná pracovní místa	2 238	1 974	-	-
uchazeči připadající na 1 VPM	27,7	29,4	-	-
uchazeči pobírající podporu v nezaměstnanosti	15 239	11 179	6 945	5 427
míra nezaměstnanosti (v %)	13,9	12,9	16,5	15,2

Situace na trhu práce v roce 2011 byla poměrně stabilní a ve srovnání s předchozím rokem se mírně zlepšila. Počet evidovaných uchazečů se pohyboval se mezi hodnotami 55 435 (říjen) a 62 760 (leden) a k poslednímu dni v roce činil 58 087 uchazečů o zaměstnání, což bylo meziročně o 3 410 osob méně. Z celkového počtu bylo 28 965 žen, které tak tvořily 49,9 % všech uchazečů. Průměrný měsíční počet uchazečů o zaměstnání byl 57 834 uchazečů, přičemž nejvyšší hodnoty zaznamenali v okresech Děčín (9 734) a Most (9 419). Nejlépe na tom jsou dlouhodobě v okresech Louny (5 876) a Litoměřice (6 397).

U dosažitelných uchazečů o zaměstnání je situace obdobná. Nejnižší počet dosažitelných uchazečů byl 53 670 (červen) a nejvyšší 61 086 (leden). K 31. 12. 2011 bylo evidováno 56 550

dosažitelných uchazečů, což meziročně znamená pokles o 3 952 osob. Ženy tvořily 49,7 % všech dosažitelných uchazečů a celkem jich bylo ke konci roku evidováno 28 090.

Vývoj míry nezaměstnanosti je ovlivňován počtem dosažitelných uchazečů a vývojem pracovní síly. S příchodem jarních měsíců bývá tradičně patrný zvýšený vliv sezónních prací i rekvalifikačních kurzů. V meziročním srovnání klesla míra nezaměstnanosti o 1,0 % a činila tak k 31. 12. 2011 12,9 %. Ze všech sedmi okresů Ústeckého kraje je již několik let nejvíce postižen nezaměstnaností okres Most, který patří mezi nejpostiženější regiony i v celorepublikovém měřítku. Ostatní okresy patří také na přední příčky v celorepublikovém měřítku, přičemž nejlépe na tom byl opakovaně okres Litoměřice, kterému ke konci roku patřilo 23. místo v sestupném řazení.

Tabulka 5 - Tok nezaměstnanosti

	celkem			ženy		
	nově evidovaní	vyřazení	umístění	nově evidované	vyřazené	umístěné
za rok 2010	71 819	69 848	42 344	32 595	30 392	19 770
za rok 2011	63 763	67 623	40 489	28 515	30 476	18 789

Při srovnání let 2010 a 2011 došlo k poklesu počtu nově evidovaných uchazečů o 8 056 osob a v průběhu roku tak bylo evidováno 63 763 uchazečů o zaměstnání. Zároveň bylo na Krajské pobočce v Ústí nad Labem v roce 2011 vyřazeno 67 623 uchazečů, z nichž 40 489 prokazatelně nastoupilo do zaměstnání. Ve srovnání s předchozím rokem se jedná o pokles 2 225, resp. 1 855 osob. Největší pohyb se tradičně týkal měsíce září, kdy dochází ke zvýšené aktivitě po skončení letních prázdnin.

Tabulka 6 - Vzdělanostní struktura uchazečů o zaměstnání

Stupeň vzdělání	stav k							
	celkem				ženy			
	31. 12. 2010		31. 12. 2011		31. 12. 2010		31. 12. 2011	
	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
bez vzdělání a neúplné základní vzdělání	314	0,5	322	0,6	132	0,4	150	0,5
základní vzdělání	24 710	39,9	23 691	40,8	12 373	40,8	11 751	40,6
nižší střední vzdělání	48	0,1	39	0,1	21	0,1	18	0,1
nižší střední odborné	2 165	3,5	2 210	3,8	842	2,8	888	3,1
střední odborné s výučním listem	22 298	36,0	19 899	34,3	9 767	32,2	9 115	31,5
střední nebo SO bez maturity i výučního listu	389	0,6	307	0,5	331	1,1	260	0,9
ÚSV	1 195	1,9	1 141	2,0	747	2,5	745	2,6
ÚSO s vyučením i maturitou	2 190	3,5	2 087	3,6	1 129	3,7	1 116	3,9
ÚSO s maturitou (bez vyučení)	7 170	11,6	6 822	11,7	4 286	14,1	4 108	14,2
vyšší odborné vzdělání	199	0,3	189	0,3	130	0,4	136	0,5
bakalářské vzdělání	320	0,5	413	0,7	191	0,6	243	0,8
vysokoškolské	913	1,5	931	1,6	390	1,3	418	1,4
doktorské	36	0,1	36	0,1	10	0,0	17	0,1
Celkem	61 947	100,0	58 087	100,0	30 349	100,0	28 965	100,0

Největší zastoupení v evidenci měli tradičně občané se základním vzděláním a vyučením, kteří dohromady tvořili více než 75 % všech uchazečů o zaměstnání. Lze předpokládat, že tento trend se nebude měnit ani nadále. Přesto je situace výrazně lepší pro vyučené uchazeče, neboť poptávka po pracovní síle ze strany zaměstnavatelů všech okresů byla i ve sledovaném období právě po vyučených. Uchazeči se základním a "nižším" vzděláním (viz. kapitola II.4 Situace dalších problémových skupin na TP) tak nadále zůstávají problémovou skupinou, která má stále největší podíl na celkovém počtu evidovaných uchazečů o zaměstnání, pracovní místa se pro ni tvoří sporadicky a zvyšování

předpokladů této skupiny pro umístění na trhu práce je obtížné. Doposud byly pro tuto skupinu osob využívány především veřejně prospěšné práce, což je však, vzhledem k jejich počtu, nedostačující. Je třeba hledat nové cesty k řešení s důrazem na zvyšování kvalifikace těchto osob. Zkušenosti také ukazují, že případné odchylky mezi kvalifikačními požadavky a kvalifikací pracovní síly lze operativně řešit v rámci rekvalifikací. Nejnižší zastoupení mají opakovaně vysokoškoláci, kteří, společně s absolventy vyššího odborného vzdělání, tvořili na konci roku méně než 3 % všech uchazečů o zaměstnání.

Tabulka 7 - Věková struktura uchazečů o zaměstnání

Věk	stav k							
	celkem				ženy			
	31. 12. 2010		31. 12. 2011		31. 12. 2010		31. 12. 2011	
	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
do 19 let	3 267	5,3	3 150	5,4	1 468	4,8	1 443	5,0
20 - 24 let	7 978	12,9	8 034	13,8	3 371	11,1	3 447	11,9
25 - 29 let	6 859	11,1	6 517	11,2	3 077	10,1	2 982	10,3
30 - 34 let	7 712	12,4	6 921	11,9	3 951	13,0	3 575	12,3
35 - 39 let	7 502	12,1	7 297	12,6	4 184	13,8	4 121	14,2
40 - 44 let	6 409	10,3	6 044	10,4	3 604	11,9	3 481	12,0
45 - 49 let	6 567	10,6	6 352	10,9	3 561	11,7	3 548	12,2
50 - 54 let	7 038	11,4	6 364	11,0	3 748	12,3	3 423	11,8
55 - 59 let	7 169	11,6	6 368	11,0	3 195	10,5	2 727	9,4
nad 60 let	1 446	2,3	1 040	1,8	190	0,6	218	0,8
Celkem	61 947	100,0	58 087	100,0	30 349	100,0	28 965	100,0

K 31. 12. 2011 byla opakovaně nejvíce zastoupenou věková skupina 20 - 24 let, do které spadají v nemalé míře i absolventi škol. S odstupem následují věkové skupiny 35 - 39 let a 30 - 34 let. Nejlépe na tom byli uchazeči ve věku 40 - 44 let, kterých bylo v evidenci o 1 990 méně než osob ve věku 20 - 24 let. Faktem zůstává, že podíly jednotlivých věkových skupin na celkové nezaměstnanosti byly, s výjimkou výše zmíněných, podobné a pohybovaly se v rozmezí od 10,9 % do 11,9 %. Nadále se lze domnívat, že podíl věkových skupiny nad 50 a do 25 let by bez zvýšené péče při zprostředkování zaměstnání, kdy dochází k využívání nástrojů APZ, narůstal, a to i přesto, že skupina uchazečů nad 50 let vykazuje příznivý vývoj.

Tabulka 8 - Délka evidence uchazečů o zaměstnání

Délka evidence	stav k							
	celkem				ženy			
	31. 12. 2010		31. 12. 2011		31. 12. 2010		31. 12. 2011	
	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
do 3 měsíců	17 290	27,9	13 986	24,1	7 073	23,3	5 938	20,5
3 - 6 měsíců	9 909	16,0	9 866	17,0	4 873	16,1	4 966	17,1
6 - 9 měsíců	5 713	9,2	5 247	9,0	2 776	9,1	2 586	8,9
9 - 12 měsíců	4 918	7,9	4 095	7,0	2 470	8,1	1 965	6,8
12 - 24 měsíců	11 656	18,8	10 403	17,9	5 959	19,6	5 367	18,5
nad 24 měsíců	12 461	20,1	14 490	24,9	7 198	23,7	8 143	28,1
Celkem	61 947	100,0	58 087	100,0	30 349	100,0	28 965	100,0

K 31. 12. 2011 se zvýšily absolutní počty uchazečů ve všech kategoriích dle délky evidence s výjimkou kategorie nad 24 měsíců, což potvrzuje skutečnost, že se celková situace v nezaměstnanosti v průběhu roku 2011 mírně zlepšila ve srovnání s předchozím rokem. Výrazně vzrostl počet i podíl

uchazečů v evidenci s dobou delší než 2 roky, což souvisí s nárůstem osob obtížněji umísťitelných a vyžadujících zvýšenou péči při zprostředkovávání zaměstnání. Do této skupiny se ve sledovaném roce dostali lidé, kteří přišli o zaměstnání v průběhu roku 2009 jako důsledek ekonomické krize. Jedná se často o uchazeče o zaměstnání, kteří aktivně hledají zaměstnání, ale vzhledem k dosaženému vzdělání, získané praxi, nízké nabídce volných pracovních míst nebo početné konkurenci při prováděných výběrových řízeních, nemohou žádnou práci nalézt. Pokles uchazečů o zaměstnání, kteří jsou v evidenci déle než 12 měsíců, ovlivní až oživení ekonomiky, které je spojené s růstem objemu výroby a služeb, vytvářením nových pracovních míst a přijímáním nových pracovníků. Ve skupině nad 12 měsíců bylo evidováno 42,8 % uchazečů nad 6 měsíců 58,9 %. Situace v nezaměstnanosti u žen a mužů se po dlouhé době změnila a v současnosti je v Ústeckém kraji bez práce více mužů než žen.

Tabulka 9 - Struktura uchazečů o zaměstnání podle hlavní třídy CZ-ISCO

CZ-ISCO	stav k							
	celkem				ženy			
	31. 12. 2010		31. 12. 2011		31. 12. 2010		31. 12. 2011	
	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
tř. 1 - Zákonodárci a řídící pracovníci	536	0,9	370	0,6	173	0,6	101	0,3
tř. 2 - Specialisté	1 985	3,2	1 374	2,4	1 230	4,1	762	2,6
tř. 3 - Techničtí a odborní pracovníci	4 072	6,6	3 428	5,9	2 101	6,9	1 706	5,9
tř. 4 - Úředníci	4 708	7,6	4 761	8,2	3 482	11,5	3 731	12,9
tř. 5 - Pracovníci ve službách a prodeji	9 419	15,2	9 891	17,0	7 191	23,7	7 313	25,2
tř. 6 - Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybolovu	968	1,6	708	1,2	505	1,7	360	1,2
tř. 7 - Řemeslníci a opraváři	9 726	15,7	8 065	13,9	1 209	4,0	1 056	3,6
tř. 8 - Obsluha strojů a zařízení, montéři	5 212	8,4	4 476	7,7	1 156	3,8	1 006	3,5
tř. 9 - Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	21 696	35,0	21 305	36,7	11 679	38,5	11 253	38,9
tř. 0 - Zaměstnanci v ozbrojených složkách	36	0,1	21	0,0	21	0,1	8	0,0
neuvedeno	3 589	5,8	3 688	6,3	1 602	5,3	1 669	5,8
Celkem	61 947	100,0	58 087	100,0	30 349	100,0	28 965	100,0

Nejčastěji byli k 31. 12. 2011 v Ústeckém kraji zastoupeni uchazeči 9. třídy (Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci), kteří dlouhodobě tvoří více než třetinu všech uchazečů. Minimální zastoupení pak mají uchazeči 0. třídy (Zaměstnanci v ozbrojených složkách) a 1. třídy (Zákonodárci a řídící pracovníci), jejichž zastoupení se pohybuje hluboko pod hranicí 1 %. V případě žen je situace obdobná, ale ve srovnání s muži lze zaznamenat vyšší zastoupení žen ve 4. třídě (Úředníci) a 5. třídě (Pracovníci ve službách a prodeji) na úkor 7. třídy (Řemeslníci a opraváři), kde mají dle očekávání výrazně vyšší zastoupení muži.

Mezi charakterizující faktory, které příznivě/nepříznivě ovlivňují vývoj nezaměstnanosti v Ústeckém kraji, patří:

- výhodná geografická poloha
- zásoby nerostných surovin a vybudovaná průmyslová aglomerace s vodohospodářskou a energetickou infrastrukturou (zavedený těžební, energetický a chemický průmysl),
- vybudovaná dopravní infrastruktura (nadprůměrně hustá silniční i železniční síť), která je však limitována dostavbou chybějícího úseku dálnice D8 přes České středohoří,
- vysoký počet disponibilní pracovní síly s příznivou věkovou strukturou a relativně nízkými mzdovými náklady i náklady na bydlení,
- vysoký podíl obyvatel se základním vzděláním či bez vzdělání a zároveň nízký podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel kraje (chybějící regionální univerzity),

- nedostatečná integrace minoritních skupin obyvatelstva, vysoká kriminalita a výskyt sociálně-patologických jevů,
- silné zaměření ekonomiky na průmyslová odvětví s materiálovou náročností, koncentrace ekonomických subjektů v centrech kraje a malý počet dlouhodobě prosperujících středních a malých podniků,
- chování zaměstnavatelů při přijímání zaměstnanců, uzavírání krátkodobých smluv (dohody o provedení práce, pracovní činnosti, pracovní poměry na dobu určitou),
- nevhodná skladba učňovských a studijních programů, které často chrlí absolventy, kteří jsou na současném trhu práce nepotřební či dokonce nepoužitelní.

II.2 Absolventi škol a mladiství

Absolventi škol a mladiství tvoří na trhu práce již dlouhodobě jednu z problémových skupin. Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, již pojem „absolvent - uchazeč o zaměstnání“ nedefinuje. Po novele tohoto zákona, která vstoupila v platnost 1. ledna 2009, již absolventi celkově nejsou vnímáni jako riziková skupina, která by měla mít ztížený přechod na trh práce. Ve statistickém sledování jsou nadále ze strany ÚP ČR a MPSV vykazovány počty absolventů škol - uchazečů o zaměstnání, a to do dvou let po ukončení školy.

Tabulka 10 - Vývoj počtu evidovaných absolventů a mladistvých vč. volných pracovních míst

Měsíc	rok 2011					
	mladiství	volná místa	mlad./ 1 místo	absolventi	volná místa	abs./ 1 místo
Leden	915	7	130,7	2 690	296	9,1
Únor	944	5	188,8	2 616	268	9,8
Březen	948	27	35,1	2 546	327	7,8
Duben	960	25	38,4	2 403	349	6,9
Květen	964	31	31,1	2 043	379	5,4
Červen	916	29	31,6	1 652	416	4,0
Červenec	887	31	28,6	1 600	441	3,6
Srpen	827	32	25,8	1 906	580	3,3
Září	790	17	46,5	2 702	505	5,4
Říjen	792	15	52,8	2 745	495	5,5
Listopad	800	15	53,3	2 615	442	5,9
Prosinec	789	11	71,7	2 622	443	5,9

Do skupiny mladistvých spadají osoby ve věku 15 - 18 let. I přesto, že počet evidovaných mladistvých postupně klesá a za období posledních 5 let je jich evidováno nejméně, stále zůstávají problémovou skupinou. Největším problémem mladistvých s uplatněním na trhu práce je zejména jejich nedostatečné, v tomto případě pouze základní vzdělání. Tito lidé nemají žádnou odbornost a ve většině případů nezískali ani žádné praktické dovednosti, čímž jsou pro zaměstnavatele nezajímaví. Počet mladistvých se v průběhu roku výrazně nemění, mírný nárůst zaznamenaly téměř všechny okresy ve II. čtvrtletí, tedy v období, kdy žáci předčasně odcházejí z vyššího sekundárního vzdělávání. Pokles počtu evidovaných mladistvých byl pak zaznamenán ve III. čtvrtletí, kdy se naopak někteří v souvislosti se začátkem nového školního roku ke vzdělávání vrátili. Nepříznivý je rovněž vývoj a stav počtu volných pracovních míst pro mladistvé, kdy v okresech Litoměřice, Most a Teplice nebylo za celý rok 2011 žádné volné místo. Příznivější situace byla v okresech Chomutov a Louny, kde byla volná místa pro mladistvé nabízena zejména ve II. a III. čtvrtletí.

Vývoj počtu absolventů v kraji je v porovnání s předchozími dvěma lety příznivý, v meziročním porovnání bylo evidováno o 128 absolventů méně než v roce 2010. Počet absolventů se pohybuje v ročních sezónních vlnách, kdy minima dosahuje v letních měsících, prudký nárůst je pak zaznamenán v prvním měsíci školního roku, kdy se evidují absolventi, kteří nenalezli na trhu práce

vhodné uplatnění či z různých důvodů nepokračovali v dalším vzdělávání. K 31. 10. 2011 tak počet absolventů dosáhl ročního maxima (2 745 osob). Vývoj počtu volných pracovních míst pro absolventy je příznivější než u skupiny mladistvých, poptávka po absolventech vzrůstá zejména ve II. pololetí kalendářního roku. Uplatnění absolventů závisí především na celkové ekonomické, politické i sociálně-demografické situaci v zemi, na celkové nezaměstnanosti, ale také vzdělávací nabídce, možnostech a aktivitách regionu. Nejčastější příčinou nezaměstnanosti absolventů je obecně známá nedostatečná odborná praxe. Další významnou příčinou jsou vysoké počty absolventů určitých oborů a naproti tomu u některých oborů malý zájem ze strany zaměstnavatelů o jejich absolventy. Šance absolventů uplatnit se na trhu práce jsou determinovány nabídkou pracovních míst a rovněž konkurencí mezi ostatními uchazeči o zaměstnání. V tomto směru se vyhlídky absolventů ve sledovaném období nejevily příliš příznivě. Nejvyšší počet nezaměstnaných absolventů tvoří absolventi ekonomicky zaměřených oborů z kmenové skupiny Ekonomika a administrativa. Vysoký počet nezaměstnaných absolventů je rovněž ve skupině Gastronomie, hotelnictví a turismus, vysoká míra nezaměstnanosti přetrvává u skupiny oborů vzdělání Osobní a provozní služby - zde je nejvyšší počet nezaměstnaných absolventů především z oboru Kadeřník. Absolventi tohoto oboru mají problémy s nalezením zaměstnání, protože zde není dostatečná nabídka pracovních míst a k získání živnostenského listu nemají dostatečnou praxi.

Na trhu práce se snáze uplatňují absolventi středních odborných škol a středních odborných učilišť, kteří při studiu nabyli konkrétní odbornosti a v některých případech i praxi. Hůře jsou na tom absolventi, kteří mají všeobecné vzdělání a z různých důvodů nepokračují v dalším, odborném vzdělávání. Nejméně ohroženou skupinou z pohledu vzdělání jsou absolventi vyšších odborných a vysokých škol, jejichž počet je ve srovnání s výše uvedenými skupinami mizivý a velké procento těchto absolventů nachází uplatnění na trhu práce v poměrně krátkém časovém horizontu.

Tabulka 11 - Vývoj počtu evidovaných absolventů a mladistvých podle stupně vzdělání

Stupeň vzdělání	stav k			
	celkem		ženy	
	30. 9. 2010	30. 9. 2011	30. 9. 2010	30. 9. 2011
bez vzdělání a neúplné základní vzdělání	66	83	26	39
základní vzdělání	760	694	389	373
nižší střední vzdělání	0	0	0	0
nižší střední odborné	279	265	104	92
střední odborné s výučním listem	880	866	339	339
střední nebo SO bez maturity a výučního listu	0	1	0	1
ÚSV	98	61	71	40
ÚSO s vyučením i maturitou	481	302	247	138
ÚSO s maturitou (bez vyučení)	1 033	783	619	477
vyšší odborné vzdělání	61	96	45	79
bakalářské vzdělání	118	147	80	89
vysokoškolské	172	179	107	113
doktorské	2	2	1	1
Celkem	3 950	3 479	2 028	1 781

Z hlediska dosaženého stupně vzdělání tvoří nejpočetnější skupinu evidovaných absolventů osoby, které dosáhly úplného středního odborného vzdělání nebo středního odborného vzdělání s výučním listem. I přesto, že si tito absolventi odnášejí ze školy určitý stupeň kvalifikace, těžko nacházejí uplatnění na trhu práce právě z toho důvodu, že poptávka ze strany zaměstnavatelů je v jiných profesích. Ke zlepšení zaměstnávání absolventů by mohlo přispět obnovení učňovského školství, kdy by žáci a studenti byli připravováni pro konkrétního zaměstnavatele, tedy v profesích, které trh práce poptává. Zároveň by byly eliminovány případy studia absolventů v těch profesích, které zaměstnavatelé nehledají. Školy by měly být také schopny připravit žáky a studenty na skutečnost, že se perspektiva jejich oborů a také i používané technologie budou postupem doby měnit. Absolventi by

měli být flexibilní, samostatní, ochotni se dále vzdělávat a rozvíjet své schopnosti a dovednosti. Absolventi a mladiství, kteří nesplňují požadavky zaměstnavatelů, jsou zařazováni do rekvalifikačních kurzů a projektů ESF, kde získávají další motivační a vědomostní schopnosti, rozvíjejí osobnostní předpoklady a orientaci na trhu práce. ÚP využívá, při umisťování absolventů škol a mladistvých uchazečů do zaměstnání, všech dostupných nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti spolu s intenzivní informační a poradenskou činností. Tendence na trhu práce je taková, že růst nároků na zaměstnance postupně vede ke snížení uplatnitelnosti nekvalifikovaných osob. Obecně bude platit snaha ustupovat od úzce profilovaného studia a naopak připravovat budoucí absolventy škol a učilišť pro uplatnění v co možná nejširších oblastech působnosti. Lze tedy předpokládat, že svůj význam bude mít navazující vzdělávání, kdy bude docházet k nárůstu potřeby úzce oborově zaměřeného vzdělávání pro konkrétního zaměstnavatele.

II.3 Osoby se ZP

Tabulka 12 - Vývoj počtu uchazečů osob se zdravotním postižením

	stav k			
	celkem		ženy	
	31. 12. 2010	31. 12. 2011	31. 12. 2010	31. 12. 2011
osoby se ZP	7 611	7 188	3 699	3 579
podíl na celkovém počtu uchazečů	12,3	12,4	12,2 ¹⁾	12,4 ¹⁾
z toho: plně invalidní	4	3	1	0
částečně invalidní	1 502	542	730	260
os. invalidní - I. stupeň (§39/2a)	3 452	3 800	1 654	1 906
os. invalidní - II. stupeň (§39/2b)	1 329	1 539	602	715
os. invalidní - III. stupeň (§39/2c)	5	5	2	3
os. invalidní - III. stupeň (§39/2c, §39/4f)	25	26	9	9
os. zdravotně znevýhodněné	1 294	1 273	701	686

¹⁾ na celkovém počtu žen v evidenci

Situace osob se ZP na trhu práce v Ústeckém kraji se meziročně příliš nezměnila. V absolutním vyjádření došlo sice k poklesu osob se ZP v evidenci Krajské pobočky v Ústí nad Labem o 423 osob na 7 188 ke konci roku 2011, ale jejich podíl na celkovém počtu uchazečů se mírně zvýšil o 0,1 % na 12,4 %. Osoby se ZP mají, i přes mírně rostoucí nabídku pracovních míst, omezenou možnost pracovního uplatnění a jsou ze všech sledovaných skupin nejvíce zasaženi dlouhodobou nezaměstnaností. Hlavním problémem uplatnění osob se ZP je jejich nižší produktivita práce a častější nemocnost. U většiny uchazečů se ZP dochází ke kumulaci více zdravotních handicapů, což ještě více zhoršuje možnost začlenění uchazeče do pracovního procesu. Pozitivně se na zvyšování zaměstnanosti osob se ZP projevuje i uplatňování nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti (podpora chráněných pracovních dílen a míst či příspěvek dle § 78 ZoZ), jejichž prostřednictvím ÚP podporuje začleňování osob se ZP do pracovního procesu.

II.4 Situace dalších problémových skupin na TP

Mezi další ohrožené skupiny na trhu práce můžeme zařadit dlouhodobě nezaměstnané uchazeče, osoby s nízkou úrovní kvalifikace, neuplatnitelnou kvalifikací na trhu práce či bez kvalifikace, občany pečující o děti do 15 let, mladé lidi do 20 let věku nebo uchazeče z vyšších věkových skupin, tj. nad 50 let věku.

Tabulka 13 - Další problémové skupiny na TP

Skupina uchazečů	Stav k	
	31. 12. 2010	31. 12. 2011
dlouhodobě nezaměstnaní	34 645	34 235
občané s nízkou úrovní kvalifikace nebo s neuplatnitelnou kvalifikací na trhu práce	25 024	24 013
uchazeči bez kvalifikace	314	322
uchazeči pečující o děti do 15 let	8 749	8 636
uchazeči do 20 let věku	3 252	3 150
uchazeči z vyšších věkových skupin	15 637	13 772

Dlouhodobě nezaměstnaní

Tato skupina patří mezi největší problémy, se kterými se na ÚP v současné době potýkají. Procentní podíl uchazečů evidovaných po dobu delší jak 6 měsíců k celkovému počtu uchazečů o zaměstnání se k 31. 12. 2011 v kraji zvýšil o 3,0 % na 58,9 %, ačkoli v absolutním vyjádření došlo k úbytku těchto osob o 410 na současných 34 235 uchazečů.

Pro úplnost je třeba zopakovat, že nelze tuto skupinu hodnotit samu o sobě, neboť je „konglomerátem“ uchazečů z ostatních skupin. Lze však říci, že v ní převažují občané s nižší kvalifikací, zejména se základním vzděláním či bez vzdělání, osoby se záznamem v rejstříku trestů nebo osoby se ZP.

Občané s nízkou úrovní kvalifikace nebo s neuplatnitelnou kvalifikací na trhu práce

Občané s nízkou úrovní kvalifikace jsou, společně s uchazeči bez kvalifikace, nejvíce ohroženi dlouhodobou nezaměstnaností, ale jejich počet se v roce 2011 snížil o 1 011 na 24 013 osob. Podíl na celkovém počtu uchazečů se meziročně prakticky nezměnil a ke konci roku činil 41,3 %.

Obvyklým nástrojem, který umožňuje této skupině bezproblémové uplatnění na trhu práce, jsou veřejně prospěšné práce (v průběhu roku 2011 bylo na VPP umístěno 3 165 uchazečů - 1 220 financováno z rozpočtu ÚP a 1 945 z ESF / OP LZZ). Dalším nástrojem, podporujícím uplatnění na trhu práce zůstávají rekvalifikace. Pokud se týká občanů s neuplatnitelnou kvalifikací na trhu práce i nadále jsou v odboru zprostředkování a poradenství seznamováni s nabídkou rekvalifikačních kurzů. Problematické je tuto skupinu k rekvalifikačním motivovat. Stejně jako v minulých obdobích jsou někteří z těchto uchazečů umísťováni na SÚPM.

Uchazeči bez kvalifikace

K 31. 12. 2011 bylo na Krajské pobočce v Ústí nad Labem evidováno 322 těchto občanů (bez vzdělání 38 celkem/28 žen, neúplné vzdělání 284 celkem/122 žen), což je o 8 osob více než před rokem. V ostatním platí řečené v předchozím bodě.

Uchazeči pečující o děti do 15 let

Výraznému zvýšení zaměstnanosti těchto uchazečů brání, stejně jako v minulosti, nízký počet jednosměnných pracovních míst a chybějící možnost zabezpečit péči o děti formou finančně nenáročných služeb, či v rámci rodin. K 31. 12. 2011 došlo meziročně, stejně jako u dlouhodobě nezaměstnaných, ke snížení absolutního počtu těchto osob o 113 na hodnotu 8 636, ale ke zvýšení procentuálního podílu o 0,7 % na stávajících 14,8 %.

Uchazeči do 20 let věku

Z celkového počtu uchazečů dle stavu k 31. 12. 2011 jich bylo 3 150 ve věku do 20 let, což v meziročním srovnání znamená pokles o 102 osob. Procentuální podíl těchto uchazečů se meziročně zvýšil o 0,2 % na 5,4 %. Uchazeči z této skupiny jsou tvořeni především absolventy a mladistvými, přičemž problematika zaměstnávání těchto osob je podrobně popsána v jedné z předchozích kapitol (viz. kapitola II.2 Absolventi a mladiství).

Uchazeči z vyšších věkových skupin

Uchazečů ve věku 50 let a výše bylo k 31. 12. 2011 v evidenci úřadů práce 13 772, což meziročně znamená pokles o 1 865 osob. Jedná se o jedinou problémovou skupinu, u které došlo k poklesu v absolutních hodnotách i procentuálním vyjádření. Podíl občanů nad 50 let na celkovém počtu se meziročně snížil o 1,5 % na 23,7 %. I přes poměrně příznivý vývoj v roce 2011 se lze domnívat, že podíl těchto uchazečů by bez zvýšené péče při zprostředkování zaměstnání narůstal.

II.5 Charakteristika okresů a ohrožených mikroregionů v kraji

Tabulka 14 - Charakteristika okresů

Název okresu	počet obyvatel	EAO	pracovní síla	počet uchazečů		MN v %	
				celkem	dosažitelní	z uchazečů celkem	z dosaž. uchazečů
Děčín	135 140	69 721	66 301	9 486	9 200	14,3	13,9
Chomutov	127 188	65 524	67 738	9 029	8 919	13,3	13,2
Litoměřice	118 187	58 751	62 899	6 523	6 384	10,4	10,1
Louny	87 574	44 514	46 172	6 044	5 691	13,1	12,3
Most	116 688	61 331	59 633	9 402	9 285	15,8	15,6
Teplice	129 948	64 634	66 338	8 514	8 154	12,8	12,3
Ústí nad Labem	121 322	62 124	67 938	9 089	8 917	13,4	13,1
Ústecký kraj	836 047	426 599	437 019	58 087	56 550	13,3	12,9

Děčín

Okres Děčín je nejsevernějším okresem ČR. Na jihozápadě sousedí s okresem Ústí nad Labem, jižně hraničí s okresem Litoměřice, východně s okresem Česká Lípa. Severní hranice území je zároveň i státní hranicí s Německem. Svou rozlohou 909 km² patří okres Děčín k větším okresům Ústeckého kraje a je na 4. místě v pořadí dle velikosti okresů. Zaujímá 17,0 % celkové rozlohy kraje. Okres Děčín má největší počet obyvatel v Ústeckém kraji. Okres má výjimečné přírodní bohatství, zejména pískovcové skalní útvary. Je turisticky vyhledávaný, na území se nacházejí 3 chráněné krajinné oblasti.

Svým charakterem se řadí mezi tradiční průmyslové okresy země. Nejvíce průmyslu je soustředěno v Děčíně. Dále pak ve Varnsdorfu a Rumburku. Obvyklá je zde existence velkých průmyslových podniků i v menších obcích. Nejdelší výrobní tradici zde má strojírenství, textilní průmysl a výroba spotřebního zboží. Většina velkých podniků je vlastněna zahraničními společnostmi. Mezi silné stránky okresu patří tradice průmyslové výroby, možnosti turistického ruchu, dostatek přírodních zdrojů, výhodné podmínky pro bydlení. Slabými stránkami okresu jsou nízká úroveň vzdělanosti obyvatel, dopravní izolovanost Šluknovského výběžku, nedostatek místního kapitálu, nízká koupěschopnost obyvatelstva, vliv regulace ochrany přírody, nerozvinuté zemědělství, omezení investičních zón. Okres Děčín je rozdělen na 52 obcí, z nichž 14 má statut města. Obce se dále dělí na 191 částí obcí a 331 základních sídelních jednotek.

Chomutov

Okres Chomutov se rozprostírá v jihozápadní části Ústeckého kraje. S rozlohou 935 km² patří mezi středně velké regiony ČR, v Ústeckém kraji je po Lounsku a Litoměřicku třetím největším. Hustotou zalidnění 133 obyvatel na 1 km² patří v rámci ČR mezi více lidnaté, v rámci Ústeckého kraje je však až na pátém místě. Obyvatelstvo bydlí ve 44 obcích, z nichž 39 je venkovského typu. Významnou částí sídelní struktury jsou města (největší je Chomutov s cca 50 tis. obyvatel). Obyvatelé pěti měst se v současnosti podílejí na celkovém počtu 87 %. Více než 90 % obyvatel žije na 44 % území regionu (v tzv. průmyslové oblasti), hustota obyvatel ve zbylých oblastech regionu (horská, zemědělská) je značně nízká.

Dominantním odvětvím v činnosti ekonomicky aktivního obyvatelstva je zpracovatelský průmysl a výroba elektřiny (20 %), zhruba 8 % obyvatelstva se zabývá stavebnictvím či obchodem. Ženy mají dominantní postavení v obchodě, pohostinství a ubytování, v peněžnictví a pojišťovnictví, školství, zdravotnictví a sociálních službách, muži zase v zemědělství, dobývání nerostných surovin, zpracovatelském průmyslu, výrobě a rozvodu elektřiny, stavebnictví a dopravě.

Litoměřice

Okres Litoměřice je okresem v jihovýchodní části Ústeckého kraje. Jeho sídlem je město Litoměřice. Rozloha okresu je 1 032 km², počet obyvatel je 115 199 osob (hustota zalidnění je 112 obyvatel na 1 km²). V okrese Litoměřice je 105 obcí, z toho 10 měst. V rámci Ústeckého kraje sousedí na jihozápadě s okresem Louny, na severozápadě s okresem Teplice a na severu s okresy Ústí nad Labem a Děčín. Na severovýchodě hraničí s okresem Česká Lípa z Libereckého kraje, na jihovýchodě a jihu s okresy Mělník a Kladno, které spadají pod správu Středočeského kraje. Dopravní podmínky okresu jsou dány poměrně dobrým železničním spojením s celým územím republiky i se zahraničím. K hlavním tratím patří Praha - Lovosice - Děčín a Lysá nad Labem - Litoměřice - Děčín (obě s návazností na hraniční přechody do SRN) kopírující řeku Labe po obou březích a dále trať Lovosice - Liberec. V okrese je rovněž hustá silniční síť, v níž nejdůležitější místo zaujímá dálnice D8. U Lovosic zatím končí a přes České středohoří (16 km úsek Lovosice - Řehlovice) má být zprovozněna až po roce 2013. Řeka Labe, jejíž tok prochází okresem z jihovýchodu na sever, nabízí možnost lodní přepravy nejen tuzemské, ale i mezinárodní.

K 31. 12. 2011 bylo v okrese Litoměřice evidováno 6 523 uchazečů o zaměstnání a míra registrované nezaměstnanosti činila 10,15 %. Hospodářství okresu Litoměřice je reprezentováno především průmyslovými, zemědělskými, stavebními a obchodními organizacemi. Co se týče průmyslu, je nejvýznamněji zastoupen tradiční průmysl chemický, papírenský a potravinářský, v posledních letech se významnou mírou na hospodaření okresu podílí i automobilový průmysl. Zemědělství je zde známé svou specializací na ovocnářství, zelinářství, chmelařství a vinařství. V litoměřickém okrese nalezneme nejvyšší podíl soukromě hospodařících rolníků v rámci celého Ústeckého kraje.

Louny

Okres Louny sousedí v rámci Ústeckého kraje na severozápadě s okresem Chomutov, na severu s okresy Most a Teplice, na severovýchodě pak s okresem Litoměřice, na jihovýchodě a jihu jsou jeho sousedy okresy Kladno a Rakovník kraje Středočeského, na jihozápadě hraničí s okresem Plzeň-sever kraje Plzeňského a na západě s okresem Karlovy Vary kraje Karlovarského. Okres Louny je průmyslově-zemědělská oblast. Z celkové rozlohy 1 118 km² zaujímá cca 72 % zemědělská půda. Strukturu okresu tvoří 219 sídelních celků v 63 obcích a 7 městech s malou hustotou osídlení (78 osob/km²). Lounský okres je charakterem podnebí v rámci naší republiky extrémním územím. Vlivem srážkového stínu Krušných hor se jedná o nejsušší okres ČR.

Hospodářská skladba Lounska je charakteristická nadprůměrným podílem pracovníků zaměstnaných v zemědělství, okres Louny lze tedy označit za zemědělský. To však zdaleka neznamená, že by počet pracovníků zaměstnaných v zemědělství převažoval. Z pětačtyřiceti tisíc ekonomicky aktivních obyvatel zmiňovaného okresu je zaměstnáno 25 % osob v průmyslu, 10 % pracovníků zaměstnává sféra veřejných služeb zahrnující školství, zdravotnictví a ostatní služby sociálního rázu. Přibližně stejný podíl pracovníků zaujímá obchod a opravárenské služby, stavebnictví, veřejná správa a zemědělství. 7 % ekonomicky aktivních obyvatel pracovalo v oboru dopravy a komunikačních služeb (pošta, telekomunikace). Zemědělství však hraje na Lounsku i po všech změnách stále významnou roli. Okres je po celé republice známý pěstováním "zeleného zlata" - chmele, klíčové suroviny potřebné k výrobě piva. Žatecký chmel odebírá většina našich významných pivovarů, vč. Plzeňského Prazdroje nebo nedalekých Krušovic. Podle hospodářských sektorů připadalo na Lounsku 34 % pracujících na sekundární, 34 % pracovníků na terciární a 9 % na primární hospodářský sektor.

Most

Okres Most svou rozlohou (467 km²) a počtem obyvatel patří k nejmenším, ale nejlidnatějším okresům republiky. V Ústeckém kraji se svou rozlohou Mostecko řadí na předposlední (šesté) místo a svou nadprůměrnou hustotou obyvatel na km² se řadí na třetí místo, třebaže absolutním počtem obyvatel patří na místo páté. Značná hustota obyvatelstva je dána malou rozlohou okresu. Pánevní oblast okresu Most je typická koncentrací průmyslu, vysokou hustotou osídlení a většími městy. Oblast Krušných hor je dnes velmi řídko osídlený horský pás, s velmi omezenými hospodářskými aktivitami. Okres tvoří 20 obcí a 6 měst (Most, Litvínov, Meziboří, Lom, Hora Svaté Kateřiny, Horní Jiřetín), která jsou významnou částí sídelní struktury. V městech Most a Litvínov (obce pověřené rozšířenou působností) žije téměř 82 % obyvatel celého okresu. Rozmístění obyvatel je nerovnoměrné. V horské a zemědělské oblasti regionu je počet obyvatel značně nízký (pouze 3,9 %).

Teplice

Teplický okres se rozkládá v severozápadní části ČR při hranicích se SRN. Hraničí s okresy Ústí nad Labem, Litoměřice, Louny, Most a Dippoldiswalde (SRN). Rozlohou 469 km² patří okres Teplice k okresům nejmenším a zároveň patří k okresům s největší hustotou osídlení. Přestože se okres Teplice řadí mezi nejprůmyslovější v ČR, je znám jako místo nejstarších lázní v Čechách. Rozvoj lázeňství má úzkou spojitost s rozvojem cestovního ruchu. Území je zhruba z jedné čtvrtiny pokryto Krušnými horami. Na jihovýchodní straně zasahuje do oblasti část Českého středohoří. Další krajinná část okresu mezi oběma pohořími patří do Severočeské hnědouhelné pánve, kde je soustředěn rozhodující průmyslový potenciál a je zde i nejvyšší hustota obyvatel.

Ekonomická struktura okresu Teplice je poměrně různorodá. Z primární sféry má největší podíl na zaměstnanosti těžba hnědého uhlí. V zemědělské produkci přetrvává útlum. Ze sekundární sféry se nejvýznamněji podílí na celkové zaměstnanosti odvětví sklářství, keramiky a porcelánu. Zásoby hnědého uhlí, charakter průmyslové výroby a struktura osídlení v regionu Teplice vyvolávají značné nároky na dopravu. V okrese je hustá síť silnic a železnic s napojením na významné vnitrostátní i mezinárodní dopravní trasy. Velký význam pro region mělo otevření úseku dálnice D8 z Ústí nad Labem na německé hranice v prosinci 2006 s navazující dálnicí A17 do Drážďan na německé straně.

Ústí nad Labem

Okres Ústí nad Labem je nejmenší ze sedmi okresů Ústeckého kraje. Leží v jeho severozápadní části a hraničí na severu se SRN (spolková země Sasko), na východě s Děčínským, na jihu s Litoměřickým a na západě s Teplickým okresem. Dominuje mu město Ústí nad Labem (95 tisíc obyvatel), které má strategicky výhodné umístění na významné komunikační křižovatce a zároveň je nejlidnatějším městem v kraji se sídlem řady úřadů a správních orgánů, bank, Univerzity J. E. Purkyně či velkých podniků s celostátním i zahraničním významem. Rozloha okresu je 405 km², což představuje přibližně 7,5 % rozlohy Ústeckého kraje. Přírodní podmínky lze charakterizovat jako velmi rozmanité. Dopravní obslužnost okresu je na dobré úrovni s poměrně vysokou intenzitou dopravy silniční, železniční i říční. Od prosince roku 2006 je v provozu část dálnice D8 v úseku Ústí nad Labem - Drážďany. Bohužel, provoz dálnice jako celku je zkomplikován chybějící dostavbou úseku „přes Středohoří“, a tím je zpožděno propojení „severu a jihu Evropy“. Nemalé jsou lokální důsledky tohoto stavu - především negativní dopravní situace ve městě Ústí nad Labem a na komunikacích (a jejich okolí) „suplujících“ jmenovaný dálniční úsek. V okrese se nachází 23 obcí, z nich tři mají statut města - Ústí nad Labem, Chabařovice a Trmice.

Okres spadá mezi průmyslové oblasti, kde se částečně vyskytuje území s vysokou hustotou osídlení a rozvinutou průmyslovou výrobou (chemický, strojírenský, automobilový, textilní a potravinářský průmysl), a jiná část území, s poměrně kvalitním životním prostředím, je využívána k rekreačním účelům. Útlum těžby uhlí a řady provozů s těžkým průmyslem, společně s pomocí přísného dodržování a kontroly nových ekologických zákonů, významně ovlivnil zlepšení kvality životního prostředí. Při členění podle odvětvové činnosti tvoří přibližně 75 % z celkového počtu podniky zabývající se službami, 12 % stavební podniky, 10 % průmyslové podniky a okolo 3 % podniky zabývající se zemědělskou činností.

Tabulka 15 - Charakteristika mikroregionů k 31. 12. 2011 (s mírou nezaměstnanosti vyšší než 15 %)

Název mikroregionu	počet obyvatel	EAO	počet uchazečů		MN v %	
			celkem	dosažitelní	z uchazečů celkem	z dosaž. uchazečů
Jirkov	23 334	11 922	2 028	1 995	17,0	16,7
Úštěcko	5 549	2 356	458	456	19,4	19,4
Most - venkov	5 485	2 609	478	470	18,3	18,0
Litvínov a okolí	38 411	19 946	3 280	3 249	16,4	16,3

Mezi ohrožené mikroregiony v Ústeckém kraji byly zařazeny ty, jejichž míra nezaměstnanosti přesáhla k 31. 12. 2011 hranici 15 %. V roce 2011 se tato skutečnost týkala 4 mikroregionů v kraji.

Jirkov

Jedná se o oblast v průmyslové části regionu Chomutov, sousedící s regionem Most. Z celkového počtu obyvatel (23 334) bylo k 31. 12. 2011 11 922 ekonomicky aktivních a z nich je 2 028 nezaměstnaných. Míra nezaměstnanosti dosáhla 16,7 %, což oproti stejnému období minulého roku představuje snížení o 0,4 procentního bodu.

Nejvýznamnějšími zaměstnavateli v mikroregionu jsou: Preciosa a.s. - závod Jirkov (190 zaměstnanců k 31. 12. 2010), E.B.J. - produkt s.r.o. (109 zaměstnanců k 30. 6. 2011), C&C Plast s.r.o. (80 zaměstnanců k 31. 12. 2011) a Mikrotex (78 zaměstnanců k 31. 12. 2011), který zaměstnává především ženy v profesi šička. Nejvyšší podíl drobných podnikatelů v mikroregionu působí v terciární sféře.

Úštěcko

Úštěcko a okolí patří mezi oblasti, kde vzhledem k úrodnosti půdy převládá hlavně zemědělská výroba a pěstování chmele. Zdejší obyvatelé neměli potřebu se více vzdělávat, než byla povinná docházka na základní škole. Vzhledem k tomu, že se v období let 2007 - 2011 situace v pěstování chmele rapidně zhoršila, nastalo období propouštění stálých zaměstnanců zemědělských družstev. Malinko se v místní oblasti v posledním desetiletí rozšířila průmyslová výroba, převážně výroba kovového nábytku pro zahraniční odběratele, ale do konce roku 2009 tyto firmy vlivem různých příčin ukončily svojí činnost a své zaměstnance propustili. Proto v míře nezaměstnanosti Úštěcku patří jedno z prvních míst s nejvyšším procentem nezaměstnaných. Tendence samotného počtu nezaměstnaných sice v průběhu roku kolísá, ale jen v malých výkyvech. Kulminuje během listopadu až března a v letních měsících se pravidelně snižuje. Každý konec roku potom opět znamená příliv nezaměstnaných do evidence, kdy byla míra nezaměstnanosti na konci roku 2011 na Úštěcku na 19ti procentech. Doufejme, že sezónní práce i v roce 2012 dají šanci několika desítkám lidí a nezaměstnanost aspoň na přechodné období částečně poklesne.

Most - venkov

V tomto mikroregionu jsou obce, které tvoří „jakési“ předměstí města Mostu a jsou s ním velice úzce provázány. Charakteristický je menší počet ekonomicky aktivních obyvatel a méně pracovních příležitostí. Přímo v mikroregionu patří mezi větší zaměstnavatele Keramost, a.s. - Most, Eduard Model Accessories, s.r.o. - Obrnice, Maurice Ward & Co., s.r.o., s.r.o. - Korozluky. Lidé v tomto regionu ztratili v minulosti své pracovní uplatnění v souvislosti s restrukturalizací dolů a dramatickým snížením počtu pracovníků v zemědělství. V současné době nachází lidé z tohoto mikroregionu uplatnění ve firmách, které podnikají přímo zde, tak i v rámci celého okresu. Situaci mírně komplikuje ne právě nejlepší situace v dopravní obslužnosti.

Charakteristiku mikroregionu lze shrnout takto: malý počet ekonomicky aktivních obyvatel, horší dopravní obslužnost, neodpovídající skladba ekonomicky aktivního obyvatelstva.

Litvínov a okolí

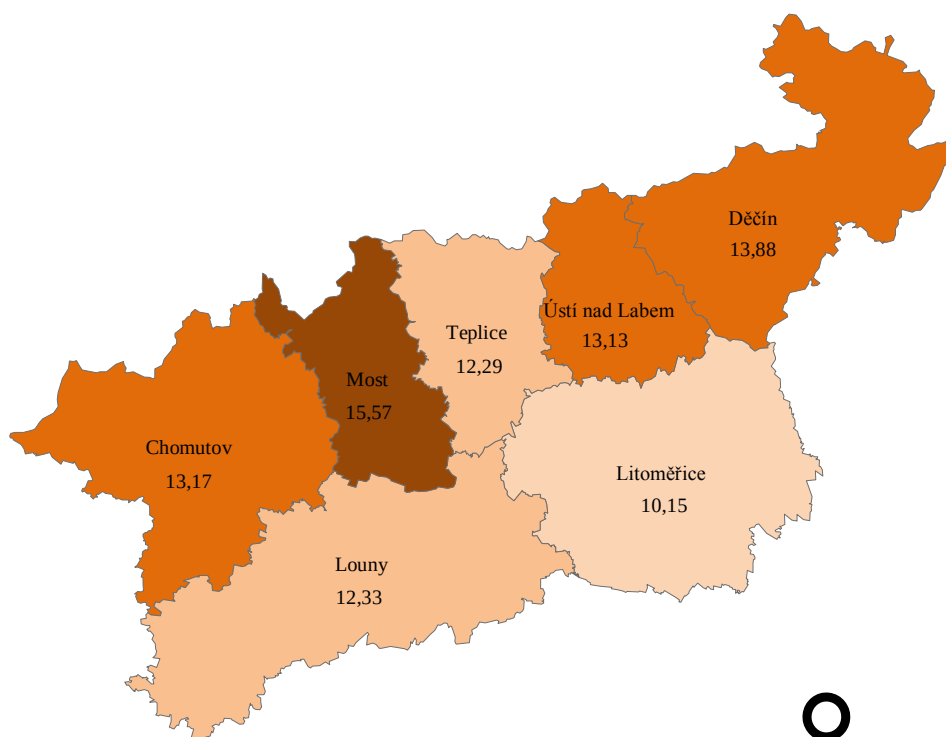
Tento mikroregion tvoří hlavně druhé největší město okresu Litvínov, dvě menší okolní města Meziboří a Lom a potom ostatní obce. I v tomto mikroregionu je soustředěno několik významných zaměstnavatelů celookresního významu. Je to především Unipetrol RPA, s.r.o. Litvínov, který je největším zaměstnavatelem v okrese. Mezi významné zaměstnavatele dále patří ČESKÁ RAFINERSKÁ, a.s. - Litvínov, Schoeller, k.s. - Litvínov, BIS Czech, s.r.o. - Litvínov, EUROMONT GROUP a.s., Eurosupport Manufacturing Czechia s.r.o., Greiner packaging, s.r.o., JAPEK, s.r.o., UNIPETROL DOPRAVA, a.s., Důl Kohinoor, a.s., Primed - Halberstadt - CZ, s.r.o. a mnoho dalších firem. Převažující část ekonomicky aktivního obyvatelstva pracuje v chemickém a textilním průmyslu.

Charakteristiku mikroregionu lze shrnout takto: vysoký počet ekonomicky aktivních obyvatel, na místní poměry relativně vysoký počet pracovních příležitostí a dobrá dopravní obslužnost.

II.6 Mapa kraje - míra nezaměstnanosti k 31. 12. 2011 rozčleněná na okresy

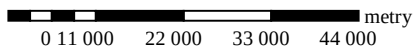
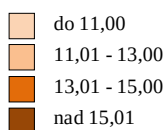
Míra nezaměstnanosti

okresy Ústeckého kraje
stav k 31. 12. 2011

Míra nezaměstnanosti v

v okresech (%)

ÚP ČR, KrP v Ústí nad Labem, 2012

III. CIZINCI NA TRHU PRÁCE

Tabulka 16 - Zaměstnávání cizinců

Zaměstnaní cizinci	stav k	
	31. 12. 2010	31. 12. 2011
zaměstnaní s pracovním povolením	1 913	1 729
informace o zaměstnání - cizinci z tzv. „třetích zemí“	1 235	1 425
Informace o zaměstnání - občané EU, EHP a Švýcarska	3 403	3 665
zelené karty	10	15
modré karty	-	0
Celkem	6 561	6 834

Po vstupu ČR do EU se cizinci rozdělili do dvou základních kategorií, a to na občany Evropské unie a Evropského hospodářského prostoru, kteří mají volný přístup na český trh práce bez nutnosti povolení k zaměstnání, a ostatní cizince, tj. občany „třetích zemí“, kteří i nadále musí žádat o povolení k zaměstnání, pokud nesplňují některou ze zákonem povolených výjimek.

K 31. 12. 2011 pracovalo v Ústeckém kraji celkem 6 834 občanů EU/EHP + Švýcarska a cizinců. Z meziročního srovnání údajů zaměstnávání cizích státních příslušníků vyplývá, že došlo k celkovému nárůstu o 273 na současných 6 834 osob. Nárůst se týkal především osob pracujících v ČR na základě informační karty, a to bez rozlišení, zda se jednalo o občana EU, EHP a Švýcarska či o cizince ze „třetí země“. Srovnáme-li situaci v rámci ČR dle krajů, Ústecký kraj je na 10. místě v zaměstnávání cizinců. Největší zaměstnanost cizinců v kraji je v okresech Litoměřice (1 584) a Teplice (1 380), následují Ústí nad Labem (1 085), Chomutov (892), Most (883), Louny (728) a nejmenší zaměstnanost cizinců je v okrese Děčín (282).

Z celkového počtu zaměstnaných cizinců jich k 31. 12. 2011 pracovalo na základě povolení k zaměstnání 1 729, což znamená meziroční pokles o 184 cizinců. Při povolování práce cizím státním příslušníkům usiluje ÚP ČR dlouhodobě o přednostní obsazování volných pracovních míst evidovanými uchazeči z ČR. Občané cizích států získávají pracovní povolení na území okresu především při pokrytí profesní poptávky firem, kterou není možné z řad evidovaných uchazečů uspokojit. S příchodem hospodářské krize v roce 2009 se ÚP ČR rozhodl, a v nastoleném trendu pokračoval i v letech 2010 a 2011, v mnoha případech neprodlužovat a nepovolovat žádosti k povolení zaměstnání cizince na území ČR, a to zejména u nekvalifikovaných profesí a pomocných prací. Rozhodnutí o povolení k zaměstnání cizích státních příslušníků vydaná ÚP mají časově omezenou platnost. V roce 2011 se vydávala a prodlužovala povolení maximálně nad dobu 1 roku a do budoucna se počítá ještě se zkracováním této doby. Zpřísněná opatření napomáhají nelegálnímu zaměstnání cizinců, což je přetrvávající problém české ekonomiky. Odhad počtu takto pracujících cizinců v Ústeckém kraji je velmi problematický a je z velké části ovlivňován momentálními potřebami a zakázkami jejich zaměstnavatelů. Nejvíce cizinců pracujících v Ústeckém kraji na základě povolení k zaměstnání pocházelo v roce 2011 z Ukrajiny, Mongolska a Ruska.

Dále bylo ke konci sledovaného roku zaevidováno 3 665 informačních karet občanů EU/EHP + Švýcarska, což činí meziroční nárůst o 262 osob. U těchto občanů, kteří mají povolen volný vstup na místní pracovní trh, je cílem pouze zmapovat jejich počet. Nejpočetnější skupinu nadále tvořili Slováci, které následovali Němci, Bulhaři, Rumuni a Poláci.

Počet informačních karet cizinců, kteří nepotřebují povolení k zaměstnání, bylo k 31. 12. 2011 v kraji 1 425, což značí meziroční nárůst o 190. Jednou z příčin tohoto nárůstu může být získání trvalého pobytu u cizinců „třetích zemí“, kteří na území ČR působí dlouhodobě. Vzhledem ke zpřísněné imigrační politice naší země se dá předpokládat, že počet zahraničních občanů žádajících udělení některé ze zákonných výjimek (např. trvalý pobyt, druh pobytu za účelem sloučení rodiny apod.) bude v následujících letech narůstat. V roce 2011 takto pracovalo v Ústeckém kraji nejvíce občanů Ukrajiny a Mongolska.

K 31. 12. 2011 pracovalo v Ústeckém kraji 15 cizinců na základě zelené karty, přičemž většina z nich byla občany Ukrajiny. Od začátku zavedení používání modrých karet 1. 1. 2011 nebyla v kraji vystavená žádná takováto karta.

Cizinci zde dlouhodobě vykonávají práce, o které není ze strany občanů ČR zájem, nejčastěji z důvodů fyzické či časové náročnosti nebo pro nedostatečné finanční ohodnocení. Cizinci pracují v profesích, kde přetrvává převis poptávky nad nabídkou (zejména ve stavebnictví, výrobě kovových konstrukcí, v lodním průmyslu, v potravinářském a textilním průmyslu). Jedná se o profese jako např. svářeč-zámečnický, montážní dělník, montér kovových konstrukcí, stavební dělník hlavní stavební výroby, zedník, lešenář, šička, obsluha šicích a vyšívacích strojů, čalouník, pomocný pracovník ve výrobě i zemědělství, masérka, a také o vysoce kvalifikované specialisty zahraničních firem, kteří zde vykonávají manažerské funkce nebo lékaře. Nadále ze strany zaměstnavatelů platí argumenty vyšší produktivity práce, lepší morálky, ochota práce přesčas, minimální absence a neposlední řadě výše mzdy, kdy se manuální zahraniční pracovníci uplatňují v profesích s nízkou mzdovou hladinou, které nejsou pro tuzemské pracovníky vzhledem k úrovni sociálních dávek „ekonomické“.

IV. AKTIVNÍ POLITIKA ZAMĚSTNANOSTI

Tabulka 17 - Výdaje na politiku zaměstnanosti (v tis. Kč)

Výdaje na PZ	rok 2010	rok 2011
výdaje na politiku zaměstnanosti celkem (PZ)	2 170 874	1 781 577
z toho na pasivní politiku (PPZ)	1 118 208	873 906
<i>podíl PPZ na PZ v %</i>	51,51 %	49,05 %
na aktivní politiku (APZ) ¹⁾	828 847	623 065
<i>podíl APZ na PZ v %</i>	38,18 %	34,97 %
Podpora zaměstnávání osob se ZP - příspěvek dle § 78 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti	193 158	242 566
<i>podíl podpory zaměstnávání OZP na PZ v %</i>	8,90 %	13,62 %
Insolvence	30 661	42 040
<i>podíl insolvence na PZ v %</i>	1,41 %	2,36 %

¹⁾ včetně ESF

Celkové výdaje na politiku zaměstnanosti činily v roce 2011 bezmála 1 782 mil. Kč a v porovnání s předchozím rokem je to pokles o 390 mil. Kč. Ve sledovaném roce se významně snížily výdaje na aktivní i pasivní politiku zaměstnanosti a jejich podíl na celkovém objemu vydaných prostředků. Částka vydaná v roce 2011 na APZ se meziročně snížila o 206 mil. Kč a celkové výdaje tak dosáhly 623 mil. Kč. Tvořily 35 % celkových výdajů, což je pokles o 3 %. Částka vynaložená v roce 2011 na PPZ byla o 244 mil. Kč nižší než v roce předchozím a činila tak 874 mil. Kč. Podíl PPZ se meziročně snížil o 2,5 % na 49 % celkových výdajů. Částky vynaložené na podporu zaměstnávání osob se ZP a insolvenční se v meziročním srovnání zvýšily přibližně o 61 mil. Kč. Výdaje na podporu zaměstnávání osob se ZP dosáhly bezmála 243 mil. Kč a činily 14 % celkových prostředků uhrazených na politiku zaměstnanosti, což je nárůst o 5 % ve srovnání s rokem 2010. Podíl insolvence stoupl z 1 % na 2 % a výdaje přesáhly 42 mil. Kč.

Tabulka 18 - Výdaje APZ dle jednotlivých nástrojů včetně závazků z minulého období (v tis. Kč)

Nástroj APZ	rok 2010	rok 2011
VPP	59 285	67 528
SÚPM zřízené a vyhrazené zaměstnavateli	57 315	54 111
SÚPM zřízené uchazeči o zaměstnání - SVČ	14 203	9 454
CHPD a CHPM vytvořené pro OZP	23 322	9 470
CHPM - SVČ vytvořené pro OZP	462	539
příspěvek na provozní náklady CHPD, CHPM a CHPM - SVČ vytvořené pro OZP	43 292	45 945
rekvalifikace, poradenské aktivity (vč. OP LZZ)	78 492	25 748
překlenovací příspěvek	-	904
příspěvek na zapracování	0	0
příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program	0	0
cílené programy k podpoře zaměstnanosti (vč. OP LZZ)	67 997	270 409
programy tvorby nových pracovních míst	19 450	0
projekty ESF - OP LZZ	127 100	11 871
projekty ESF - OP LZZ - VPP	204 864	80 712
projekty ESF - OP LZZ - SÚPM	132 781	46 218
ostatní (semináře, expertízy apod.)	284	156
Celkem	828 847	623 065

Přetrvává názor, aby cílem byl stav, kdy by prostředky na aktivní politiku zaměstnanosti měly výrazně převyšovat výdaje na vyplácení podpor v nezaměstnanosti. Z hlediska možnosti příznivého ovlivňování trhu práce je snižování objemu prostředků na aktivní politiku zaměstnanosti chybou. Názor na tento problém v oblastech s nízkou mírou nezaměstnanosti (vč. Prahy) může být diametrálně rozdílný, ale v Ústeckém kraji je to stále velice potřebný systém s velkou účinností při umisťování uchazečů o zaměstnání z rizikových skupin.

Na realizaci APZ vynaložily v roce 2011 na Krajské pobočce v Ústí nad Labem 623 065 tis. Kč (vč. prostředků z ESF). NIPy z OP LZZ byly, po jejich připravenosti k realizaci, využity pro nástroje VPP a SÚPM. Jak již bylo řečeno, jedná se o velice rozumně investované prostředky státního rozpočtu a rozpočtu ESF a to nejen proto, že umožnily vytvoření pracovních příležitostí pro tisíce lidí nejvíce znevýhodněných na trhu práce a zvýšily jejich zaměstnatelnost. Zároveň byly tyto prostředky využívány na další vzdělávání uchazečů o zaměstnání formou rekvalifikačních kurzů, které zvýší jejich uplatnitelnost na trhu práce. V neposlední řadě byly tyto prostředky využívány k financování kurzů, jejichž cílem je získání nebo zvýšení pracovní motivace uchazeče o zaměstnání.

IV.1 Komentář k realizaci jednotlivých nástrojů APZ

Tabulka 19 - Počet vytvořených a podpořených pracovních míst v rámci jednotlivých nástrojů APZ

Nástroj APZ (celkový počet nových pracovních míst)	rok 2010		rok 2011	
	počet míst	počet uchazečů	počet míst	počet uchazečů
VPP	636	774	1 142	1 220
VPP - OP LZZ	2 388	2 712	1 862	1 945
SÚPM zřízené zaměstnavateli	51	104	8	47
SÚPM vyhrazené zaměstnavateli	872	870	650	668
SÚPM zřízené uchazeči o zaměstnání - SVČ	225	225	191	191
SÚPM - OP LZZ	1 651	1 639	662	660
CHPD a CHPM vytvořené pro OZP	243	395	101	191
CHPM - SVČ vytvořené pro OZP	7	7	8	8
Příspěvek na provozní náklady CHPD, CHPM a CHPM - SVČ vytvořené pro OZP	1 798	1 798	3 379	3 379
Překlenovací příspěvek	0	0	44	44
Příspěvek na zapracování	0	0	0	0
Příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program	0	0	0	0
Celkem	7 871	8 524	8 047	8 353

Počet vytvořených a podpořených pracovních míst v rámci APZ se v meziročním srovnání zvýšil o 176 míst na 8 047 míst a umístěno či podpořeno bylo 8 353 osob, o 171 méně než v roce 2010. Pokud se týká nově vytvořených míst, došlo k jejich významnému snížení o 1 449 míst a v roce 2011 tak bylo vytvořeno 4 624 míst a umístěno 4 930 osob, o 1 796 méně než v roce předchozím.

Naopak u podpořených osob, především u příspěvku na provozní náklady CHPD, CHPM a CHPM - SVČ a překlenovacího příspěvku, došlo v meziročním srovnání k nárůstu o 1 625 na současných 3 423 osob. ÚP přispívá na provoz v již existujících chráněných dílnách a na poradenství v rámci projektů. Dosažené výsledky napomohly ke zvýšení zaměstnanosti v Ústeckém kraji.

Největší podíl na APZ mají stále, vyjma cílených programů k podpoře zaměstnanosti, veřejně prospěšné práce a to, jak z hlediska vynaložených prostředků, tak i z hlediska počtu vytvořených pracovních míst pro jinak takřka neumísitelné uchazeče o zaměstnání. Tito lidé tak mají možnost pracovat přímo v obcích, kde žijí. Následují společensky účelná pracovní místa, kde je mezi zaměstnavateli zájem o zřizování i vyhrazení míst. Nadále platí, že některé nástroje APZ (příspěvek na zapracování a při přechodu na nový podnikatelský program), nebyly v praxi využívány. Důvodem je, že se jedná pouze o doplňující nástroje APZ.

Společensky účelná pracovní místa

V období od 1. 1. 2011 do 31. 12. 2011 bylo zřízeno či vyhrazeno u zaměstnavatele 658 společensky účelných pracovních míst (SÚPM) financovaných ze státního rozpočtu ČR, což znamená meziroční pokles o 265 míst. Na tato místa bylo umístěno 715 uchazečů, což je o 259 méně než v předešlém roce. Z prostředků ESF bylo v minulém roce financováno 662 SÚPM, na které bylo za stejné období umístěno 660 uchazečů. Meziročně se jedná o pokles o 989 míst, resp. 979 uchazečů. Výrazný pokles je spojen především s omezením finančních prostředků z OP LZZ určených v roce 2011 na realizaci tohoto nástroje v Ústeckém kraji. Celkem bylo z OP LZZ uhrazeno přes 46 mil. Kč, což je však o přibližně 87 mil. Kč méně než v roce 2010. Objem prostředků financovaných ze státního rozpočtu se meziročně mírně snížil a činil více než 54 mil. Kč.

S přispěním úřadů práce zahájilo samostatnou výdělečnou činnost 191 uchazečů o zaměstnání, což v meziročním srovnání představuje pokles o 34 uchazečů. Objem vydaných prostředků na tento nástroj APZ se meziročně snížil přibližně o třetinu a činil 9,5 mil. Kč.

Veřejně prospěšné práce

V průběhu uplynulého roku bylo v rámci veřejně prospěšných prací (VPP) financovaných ze státního rozpočtu ČR vytvořeno 1 142 pracovních míst a umístěno na ně bylo 1 220 uchazečů. Meziročně došlo k nárůstu o 506 míst a 446 uchazečů. Výdaje na tento nástroj činily více než 67,5 mil. Kč, což bylo přibližně o 8 mil. Kč více než v roce 2010. Z prostředků ESF bylo v roce 2011 vytvořeno 1 862 pracovních míst a umístěno 1 945 uchazečů. V meziročním srovnání došlo k poklesu o 526 míst a 767 uchazečů. Objem prostředků z OP LZZ se meziročně snížil o 124 mil. Kč a činil bezmála 81 mil. Kč. Dohromady bylo v roce 2011 v rámci VPP vytvořeno přibližně stejně míst a umístěno stejně uchazečů jako v roce 2010.

Největší skupinu zaměstnavatelů v rámci VPP tvoří města, obce a jejich příspěvkové organizace, čímž dochází ke zlepšování kultury prostředí na obcích. Od 1. 1. 2012 přechází pod správu ÚP i veřejná služba, která bude úzce provázána právě s VPP, neboť uchazeči na veřejně prospěšné práce budou poskytovány pouze subjektům a obcím, které budou mít uzavřenou smlouvu o organizování veřejné služby.

Podpora osob se ZP

V roce 2011 poskytl ÚP příspěvek na provoz chráněných pracovních dílen (CHPD) a chráněných pracovních míst (CHPM) pro 3 379 osob se ZP. Meziročně se jedná o nárůst 1 581 pracovních míst. Celková částka na provoz dosáhla bezmála 46 mil. Kč a ve srovnání s předchozím rokem došlo k mírnému nárůstu.

Ve sledovaném období bylo zřízeno 101 pracovních míst v CHD a CHPM, na které se umístilo 191 osob. V meziročním srovnání se jedná o pokles 142 zřízených míst a 204 umístěných osob. Celkové výdaje v roce 2011 činily 9,5 mil. Kč, což je přibližně o 14 mil. Kč méně než v roce 2010.

V průběhu roku bylo zřízeno 8 chráněných pracovních míst pro OSVČ, což znamená meziroční nárůst o 1 místo. Objem vynaložených prostředků ve výši 0,5 mil. Kč byl podobný jako před rokem.

Součástí podpory osob se zdravotním postižením je i poskytování příspěvku zaměstnavatelům zaměstnávajícím více než 50 % těchto občanů z celkového počtu svých zaměstnanců. Příspěvek náleží zaměstnavateli ve výši skutečně vynaložených mzdových nákladů na zaměstnance v pracovním poměru, který je osobou se ZP, včetně pojistného na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění, které zaměstnavatel za sebe odvedl z vyměřovacího základu tohoto zaměstnance, nejvýše však 8 000 Kč. V roce 2011 bylo takto podpořeno 256 zaměstnavatelů, což bylo o 44 zaměstnavatelů více než v předchozím roce. Celkový objem vynaložených prostředků na tento příspěvek činil 242,5 mil. Kč, o přibližně 49,5 mil. Kč více než v roce 2010.

IV.2 Rekvalifikace

Tabulka 20 - Rekvalifikace uchazečů a zájemců o zaměstnání, rekvalifikace zaměstnanců

Ukazatel	rok 2010	rok 2011
<i>rekvalifikace uchazečů o zaměstnání</i>		
počet uchazečů zařazených do rekvalifikací	7 475	6 336
z toho ženy	4 018	3 639
z toho absolventi škol a mladiství	237	226
z toho osoby se ZP	560	514
rekvalifikaci ukončilo celkem	6 967	6 257
z toho úspěšně	6 249	5 370
počet uchazečů umístěných po rekvalifikaci ¹⁾	2 849	3 222
<i>rekvalifikace zájemců o zaměstnání</i>		
počet zájemců zařazených do rekvalifikací	49	32
rekvalifikaci ukončilo celkem	47	31
z toho úspěšně	44	26
<i>rekvalifikace zaměstnanců</i>		
počet zaměstnanců zařazených do rekvalifikací	128	6
rekvalifikaci ukončilo celkem	126	5
z toho úspěšně	126	5

1) Do 12 měsíců po ukončení rekvalifikace

V roce 2011 úřady práce prošly velkou restrukturalizací, která velmi ovlivnila i nástroj rekvalifikací. Přechod na jedno IČ ovlivnil hlavně čerpání z národních projektů, které se ve druhé polovině roku se téměř nerealizovaly. Čísla rekvalifikovaných uchazečů jsou oproti roku 2010 nižší i sníženým rozpočtem v rámci APZ. Přesto se v kraji podařilo rekvalifikovat 6 257 uchazečů a to hlavně díky velkému počtu projektů regionálních. Pořádané rekvalifikační kurzy byly nejčastěji zaměřeny na obsluhu osobního počítače, svařování, řidiče motorových vozíků, činnost v sociálních službách, administrativu, zahradnické práce - údržbu vnější zeleně, rozšíření řidičského průkazu na sk C a E. + profesní kvalifikaci. Konec roku 2011 byl již zcela v režii příprav na rozjezd nového nástroje APZ z názvem „zvolená rekvalifikace“.

IV.3 Zkušenosti s realizovanými projekty ESF

Jedním z klíčových finančních nástrojů realizace Evropské strategie zaměstnanosti je Evropský sociální fond. Jeho hlavním posláním je rozvíjení zaměstnanosti, snižování nezaměstnanosti, podpora sociálního začleňování osob a rovných příležitostí se zaměřením na rozvoj trhu práce a lidských zdrojů. Projekty realizované a financované v rámci ESF můžeme rozdělit do tří kategorií na národní individuální projekty (NIP), regionální individuální projekty (RIP) a grantové projekty (GP).

Některé NIP byly v roce 2011 realizovány prostřednictvím úřadů práce podle stejné metodiky a pravidel jako nástroje aktivní politiky zaměstnanosti. Finanční prostředky na realizaci aktivit v rámci těchto NIP jsou přiděleny jednotlivým úřadům práce rovněž podle stejného mechanismu jako prostředky národní aktivní politiky zaměstnanosti, tzn. koeficientu potřeby.

V roce 2011 realizoval referát projektů EU krajské pobočky Úřadu práce v Ústí nad Labem 15 regionálních individuálních projektů (dále „projekt“) financovaných evropským sociálním fondem v operačním programu rozvoj lidských zdrojů a zaměstnanost. Projekty slouží především k rozvíjení zaměstnanosti, snižování nezaměstnanosti, k podpoře sociálního začleňování osob a rovných příležitostí se zaměřením na rozvoj trhu práce a lidských zdrojů. K dosahování tohoto využívají projekty především soubor nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti v kombinaci se zaváděním nových a inovovaných nástrojů. Jde zejména o zprostředkování zaměstnání, poradenské činnosti a poradenských programů, bilanční a pracovní diagnostiky, rekvalifikace a také o podporu uplatnění na trhu práce a

pružných forem zaměstnání, zajištění odborné praxe, motivační aktivit, programů prevence dlouhodobé nezaměstnanosti, pracovní rehabilitace, doprovodných aktivit.

Jedenáct z patnácti zmíněných projektů připadá na oblast podpory 2.1 *Posílení aktivních politik zaměstnanosti*. Zmíněná oblast podpory je zaměřena na osoby, kterým se věnuje zvýšená péče při zprostředkování, a jsou ohroženy dlouhodobou nezaměstnaností nebo jsou již dlouhodobě nezaměstnané. Jde především o osoby, které pro svůj zdravotní stav, věk, péči o dítě a jiné závažné důvody, mají ztížené postavení na trhu práce. V minulém roce bylo projektovými aktivitami úspěšně podpořeno 3 459 lidí, z nichž se 1 094 podařilo nalézt zaměstnání.

Zbýlé čtyři projekty jsou realizovány v oblasti podpory 1.2 *Zvýšení adaptability zaměstnanců restrukturalizovaných podniků*. Úkolem tohoto typu projektů s názvem „Restart“ je pomoci propouštěným zaměstnancům firem v potížích a restrukturalizaci s cílem zajistit nové začlenění těchto osob na trh práce. Projekty tak začínají pracovat s lidmi ještě před jejich propuštěním a evidencí na ÚP ČR. Tyto projekty tak inovativně mění stávající zavedenou praxi, kdy úřady práce a nástroje aktivní politiky zaměstnanosti reagují na situaci na trhu práce a propouštění se zpožděním. Za rok 2011 bylo v rámci tohoto typu projektů úspěšně podpořeno 939 lidí, z nichž se 572 podařilo umístit do zaměstnání.

Od konce roku 2009, kdy začala realizace aktivit většiny projektů v operačním programu rozvoje lidských zdrojů a zaměstnanost, se podařilo v Ústeckém kraji úspěšně podpořit přes 9 300 lidí a téměř 3 000 z nich získaly prostřednictvím projektu i zaměstnání.

Z celkových patnácti realizovaných projektů byla koncem roku 2011 ukončena realizace dvou okresních v oblasti podpory 2.1, které byly zaměřeny na Mostecký region. V druhé polovině roku pak začal nový projekt „Práce bez překážek“, který se věnuje lokalitám Ústeckého kraje, které dlouhodobě vykazují vyšší míru nezaměstnanosti.

V souladu s potřebami Ústeckého kraje a možnostmi poskytovanými Evropským sociálním fondem připravil referát projektů EU v roce 2011 nové tři projekty. Ty byly připraveny pro aktuální výzvy v oblastech podpory 2.1, 1.2 a nově 1.1. Tato oblast podporuje podniky v odvětvích s předpokladem růstu prostřednictvím zvýšení kompetencí, odborných znalostí a dovedností zaměstnanců těchto podniků.

Podrobnější informace k projektům lze získat na stránkách Úřadu práce České republiky http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/ulk/regionalni_projekty.

Tabulka 21 - Seznam realizovaných projektů

Název projektu	místo realizace	oblast podpory	registrační číslo projektu
CESTA dlouhodobě evidovaného uchazeče k zaměstnání	kraj UL	2.1	CZ.1.04/2.1.00/13.00041
První šance i mladým bez vzdělání	kraj UL	2.1	CZ.1.04/2.1.00/13.00039
V padesáti nekončíme	kraj UL	2.1	CZ.1.04/2.1.00/13.00038
S podporou za prací na Děčínsku	okres DC	2.1	CZ.1.04/2.1.00/13.00079
Společnou cestou za prací	okres DC	2.1	CZ.1.04/2.1.00/13.00072
PODPORA zaměstnanosti v sociálně vyloučených lokalitách Mostecka	okres MO	2.1	CZ.1.04/2.1.00/13.00065
Práce na Mostecku pro každého	okres MO	2.1	CZ.1.04/2.1.00/13.00033
KREDIT - Sociální ekonomika na Mostecku	okres MO	2.1	CZ.1.04/2.1.00/13.00064
Mikroregiony Mostecka: Budoucnost patří kvalifikovaným	okres MO	2.1	CZ.1.04/2.1.00/13.00078
Rodina a práce na Mostecku	okres MO	2.1	CZ.1.04/2.1.00/13.00007
RESTART	kraj UL	1.2	CZ.1.04/1.2.00/37.00008
RESTART - MOST	okres MO	1.2	CZ.1.04/1.2.00/37.00002
RESTART - LOUNY	okres LN	1.2	CZ.1.04/1.2.00/37.00001
RESTART - CHOMUTOV	okres CV	1.2	CZ.1.04/1.2.00/37.00003
Práce bez překážek	kraj UL	2.1	CZ.1.04/2.1.00/70.00013

Mezi další NIP patří projekty „Rozvoj služeb a spolupráce se zaměstnavateli v měnících se podmínkách trhu práce“, pracovní název SeZam a projekt „Personální a odborné zajištění realizace aktivní politiky zaměstnanosti na úřadech práce“, pracovní název Real APZ.

Projekt SeZam

Projekt financovaný z prostředků OP LZZ, v plném názvu „Rozvoj služeb a spolupráce se zaměstnavateli v měnících se podmínkách na trhu práce“. Trvání projektu je schváleno na dobu tří let, s počátkem 1. 11. 2009 a ukončením 31. 10. 2012. Cílem projektu je vytvoření a pilotní odzkoušení systému spolupráce služeb zaměstnanosti se zaměstnavateli. Hlavním smyslem projektu je, že Úřad práce a zaměstnavatelé budou systémově spolupracovat tak, aby mohli na klientském principu definovat a aplikovat nástroje k úspěšnému vytváření a obsazování volných pracovních míst. Pilotně je projekt řešen v regionech: Hlavní město Praha, Ústecký kraj, Liberecký kraj, Pardubický kraj, Kraj Vysočina, Zlínský kraj, Moravskoslezský kraj. Celý projekt je koncipován tak, že navazuje na výstupy ukončeného programu Institutu trhu práce, konkrétně na výstupy jeho klíčové aktivity číslo 8.

V roce 2011 byla dokončena analytická část projektu, jejímž cílem bylo popsat současnou úroveň spolupráce se zaměstnavateli a kategorizovat zaměstnavatele podle jejich postavení na trhu práce. Na analytickou část navázala část ověřovací, jejímž cílem bylo přijetí finální podoby nových a inovovaných metodik určených pro spolupráci se zaměstnavateli, dále zpracování monitoringu úrovně spolupráce s jednotlivými kategoriemi zaměstnavatelů, a dále také návrh standardizace pracovních činností v uvažovaném modulu „Spolupráce se zaměstnavateli“, včetně stanovení kvalifikačních a kompetenčních požadavků na tuto činnost.

Pokračovaly monitorovací návštěvy zaměstnavatelů s cílem ověřit účinnost a přijatelnost jednotlivých metodik. Byly postupně definovány nástroje pro vytváření kvalitního servisu při zprostředkování zaměstnání. Součástí klíčových aktivit projektu jsou také práce směřující k inovaci komunikačních modulů v informačních systémech služeb zaměstnanosti, aby tyto systémy lépe umožňovaly využít stávající i nově navrhované databáze informací o zaměstnavatelích, uchazečích o zaměstnání a volných místech. V průběhu roku 2011 byly také z odborných pracovníků a metodiků pilotujících krajů vytvořeny pracovní skupiny s posláním inovovat zaměstnavatelskou část internetového integrovaného portálu MPSV.

Projekt Real APZ

Projekt „Personální a odborné zajištění realizace aktivní politiky zaměstnanosti na úřadech práce (Real APZ)“ je jedním ze systémových individuálních projektů realizovaných na úřadech práce. Tento projekt byl podpořen z OP LZZ a byl schválen na dobu tří let od 1. 2. 2010 do 31. 1. 2013. Cílem projektu je posílení personální a administrativní kapacity služeb zaměstnanosti o dva pracovníky na každém úřadu práce, a dále zvýšení odborného a kvalifikačního potenciálu těchto pracovníků zapojením se do odborného rozvoje úřadu práce. Projekt je zaměřen na modernizaci a zavedení systému kvality služeb v oblasti zaměstnanosti. Zejména sleduje to, aby se aktivní politika zaměstnanosti realizovala na vysoké úrovni. Cílem je zvýšit efektivitu procesů úřadu práce a zajištění problematiky zaměstnanosti s ohledem na znalost trhu práce.

IV.4 Opatření související s hospodářskou krizí

V roce 2011 se již situace v nezaměstnanosti ustálila, a dokonce došlo k mírnému zlepšení ve srovnání s rokem předchozím. Někteří zaměstnavatelé již sice mírně oživilí svou produkci, ale stále platí, že se česká ekonomika potýká s doznívajícími následky hospodářské krize z konce roku 2008. Zaměstnavatelé se chovají vysoce obezřetně při rozšiřování výroby i nabírání nových zaměstnanců. Na pracovním trhu potom nabídka pracovní síly v současné době výrazně převyšuje poptávku.

V této souvislosti přistoupilo MPSV již v roce 2009 v rámci programů ESF k vyhlášení mimořádných výzev a zahájení realizace nových projektů, zaměřených na zvyšování adaptability

zaměstnanců či konkurenceschopnosti podniků. V roce 2011 na krajské pobočce v Ústí nad Labem probíhal dříve zmíněný projekt „RESTART“, který má pomoci zaměstnancům propouštěným nebo ohroženým ztrátou zaměstnání. Dále se v letech 2009 a 2010 realizoval projekt "Vzdělávejte se!". V roce 2011 pak na něj volně navázal projekt "Vzdělávejte se pro růst!", který umožňuje vybraným podnikům získat finanční příspěvky na vzdělávání či rekvalifikaci svých zaměstnanců a současně uhradit mzdové náklady vzdělávaných zaměstnanců po dobu jejich účasti na vzdělávání.

Částečná nezaměstnanost (§ 209 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce)

V závislosti na příchodu hospodářské krize na konci roku 2008 začali zaměstnavatelé ve zvýšené míře využívat ustanovení § 209 ZP. Zaměstnavatel, který nemohl přidělovat zaměstnanci práci v rozsahu týdenní pracovní doby z důvodu dočasného omezení odbytu jeho výrobků nebo omezení poptávky po jím poskytovaných službách (částečná nezaměstnanost) a u něhož nepůsobila odborová organizace, měl právo podat návrh, aby místně příslušný úřad práce na základě předložených podkladů rozhodl o tom, zda jsou dány důvody pro poskytování náhrady mzdy v nižší částce. Úřad práce rozhodoval ve správním řízení a v případě, že návrhu zaměstnavatele vyhověl, náležela zaměstnanci náhrada mzdy ve výši 60 % průměrného výdělku po stanovenou dobu, nejdéle však na dobu 1 roku. Návrh nebyl úředně formalizován. Od 1. 1. 2012 dochází ke změně, kdy je odst. 3, s ustanovením o působení ÚP, vypuštěn a v odst. 2 je připsána poznámka o tom, že nepůsobí-li u zaměstnavatele odborová organizace, může být dohoda nahrazena vnitřním předpisem. Tato změna do budoucna prakticky znemožňuje ÚP jakkoliv sledovat využívání částečné nezaměstnanosti.

V roce 2011 bylo na krajské pobočce v Ústí nad Labem vydáno 29 kladných rozhodnutí 27 zaměstnavatelům, kteří mají v kraji sídlo nebo pracoviště. Počet zaměstnanců, kteří byli postiženi částečnou nezaměstnaností, se pohyboval v rozmezí od 2 do 575 zaměstnanců a celkem se žádosti týkaly 2 166 zaměstnanců. Ve srovnání s lety 2009 i 2010 je to významný pokles, který napovídá, že část zaměstnavatelů se již s následky krize vypořádala a produkci i počet zaměstnanců stabilizovala.

Projekt „Vzdělávejte se pro růst!“ (§ 106 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti)

Realizace projektu "Vzdělávejte se pro růst!", který umožňuje vybraným podnikům získat finanční příspěvky na vzdělávání či rekvalifikaci svých zaměstnanců a současně uhradit mzdové náklady vzdělávaných zaměstnanců po dobu jejich účasti na vzdělávání, byla zahájena v roce 2011. V rámci projektu "Vzdělávejte se pro růst!" mohli na úřadech požádat o příspěvek ti zaměstnavatelé, kteří realizují svou ekonomickou činnost v podporovaných CZ-NACE. Jedná se o činnosti v oblasti strojírenství, stavebnictví, nezávislého maloobchodu (zde pouze malé a střední podniky), terénních sociálních služeb a odpadového hospodářství. V rámci projektu mohli zaměstnavatelé získat prostředky na realizaci vzdělávacích kurzů pro své zaměstnance. Těm se tak dostalo možnosti zvýšení kompetencí, odborných znalostí a dovedností v oborech, ve kterých lze bezprostředně nebo v nejbližším období očekávat růst poptávky po pracovní síle. Podpořeny byly podniky v odvětvích s předpokladem růstu a tím byla zároveň podpořena restrukturalizace národního hospodářství po hospodářské recesi. Po schválení žádosti dostali zaměstnavatelé příspěvek na úhradu nákladů na vzdělávání zaměstnanců, na náhradu mezd, vč. sociální a zdravotního pojištění, a to po dobu, kdy se jejich zaměstnanci účastnili vzdělávání. V rámci Ústeckého kraje bylo do konce roku 2011 podáno 120 žádostí s tím, že 59 žádostí bylo schváleno a 61 neschváleno. Hlavním důvodem neschválení podaných žádostí byla skutečnost, že nebyla splněna hlavní podmínka podporovaných činností v rámci CZ-NACE.

V. PROGNOZA VÝVOJE TRHU PRÁCE V DALŠÍM OBDOBÍ

V.1 Předpokládaný vývoj trhu práce, včetně celorepublikových a místních faktorů, které ho ovlivňují

Lze předpokládat, že trh práce v Ústeckém kraji bude mít v roce 2012 podobný vývoj jako v roce 2011, kdy došlo k ustálení a posléze i k mírnému zlepšení situace. Vývoj na regionálním trhu práce bude především ovlivněn situací na trhu práce v ČR, a ta následně vývojem na evropských či celosvětových trzích. Příchod další vlny světové hospodářské krize by měl nemalé dopady na vývoj ekonomiky v regionu, ale v současné době se tento „katastrofický“ scénář nepředpokládá.

Nadále lze očekávat opatrné chování zaměstnavatelů při nabírání nových pracovníků, zvyšováním investic do výroby či propagace. Dominantní národní i nadnárodní podniky budou nadále určující hybnou silou, která bude ovlivňovat vývoj u středních a drobných podnikatelských subjektů na regionálním trhu práce. V Ústeckém kraji se v průběhu roku 2012 neočekává příchod ani odchod strategického zaměstnavatele, který by významně ovlivnil zaměstnanost v regionu.

Z hlediska uchazečů o zaměstnání se neočekávají přílišné výkyvy ve srovnání s rokem 2011. Celkový počet uchazečů o zaměstnání může v roce 2012, kromě oživení či útlumu ekonomiky, ovlivnit i zpřísněná politika MPSV, kdy uchazeči, kteří odmítnou veřejnou službu, budou z ÚP sankčně vyřazeni. Problémy se získáním zaměstnání budou mít tradičně uchazeči z ohrožených skupin (viz. kapitola II. Nezaměstnanost) a nejvíce se mezi nimi se budou vyjímat uchazeči se základním vzděláním či bez vzdělání, neboť pro ně se v dnešní době pracovní místa téměř nevytvářejí a jedinou možností pro jejich začlenění do pracovního procesu tak zůstávají prakticky pouze VPP.

Veřejně prospěšné práce jsou, společně s dalšími nástroji APZ, jedním z faktorů, které příznivě ovlivňují zaměstnanost v regionu. Stejně jako v minulosti, bude realizace APZ ovlivněna především množstvím uvolněných prostředků pro jednotlivé krajské pobočky na běžný rok, s vazbou na státní rozpočet a na rozpočet z ESF. Přímým následkem omezení výdajů určených na APZ bude pokles podpořených osob a s tím spojený pokles zaměstnanosti v regionu. V některých krajích může být vliv nástrojů APZ na zaměstnanost okrajovým faktorem, ale v Ústeckém kraji stále platí za jednu z mála možností, jak podpořit zaměstnanost především u ohrožených skupin uchazečů o zaměstnání.

V.2 Vývoj nezaměstnanosti

Ústecký kraj je regionem s dlouhodobě nejvyšší mírou nezaměstnanosti v rámci ČR a dá se očekávat, že tento primát si i nadále udrží. Nezaměstnanost bude přímo úměrně kopírovat vývoj na trhu práce v regionu a nepředpokládají se výrazné posuny ve srovnání s rokem předchozím. V průběhu roku lze očekávat tradiční sezónní výkyvy, mezi které patří např. pokles nezaměstnanosti v průběhu jarních měsíců spojený s nastartováním sezónních prací v zemědělství či stavebnictví, zvýšený pohyb uchazečů o zaměstnání vč. absolventů spojený se zvýšenou aktivitou po skončení letních prázdnin atd..

Předpokládané varianty možného vývoje nezaměstnanosti jsou uvedeny v následující tabulce. Optimistická varianta počítá s tím, že se v průběhu roku 2012 stagnující se situace v nezaměstnanostilepší především vlivem oživení hospodářské situace a pozitivním vývojem v sezónní zaměstnanosti. Pesimistická varianta bere v úvahu především návrat hospodářské recese, utlumení výroby a omezení sezónních nebo krátkodobých pracovních poměrů. Také připouští možnost nárůstu hromadných propouštění a eventuálního zániku firem a pracovních míst.

Tabulka 23 - Předpokládaný vývoj nezaměstnanosti v dalším období

Očekávaný stav k	mírnější varianta			pesimističtější varianta		
	počet evidovaných uchazečů celkem	z toho dosažitelní	MN v %	počet evidovaných uchazečů celkem	z toho dosažitelní	MN v %
30. 6. 2012	53 000	51 500	11,80	57 000	55 500	12,70

VI. DOPORUČENÍ

Aktivní politika zaměstnanosti je obecně vnímána kladně a má prokazatelnou úspěšnost. Pro maximální využití je potřebné zajistit průběžné informování krajských poboček ÚP o všech podstatných skutečnostech týkajících se realizace Národních individuálních projektů a Regionálních individuálních projektů v rámci Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost. Současně s vydáváním nových právních předpisů vydávat včas i metodické pokyny, dbát na jejich srozumitelnost, přesnost, jednoznačnost a také na to, aby je bylo možno bez problémů aplikovat při běžné činnosti úřadu práce. Rovněž průběžně informovat o výsledcích ukončených kontrol finančních úřadů a finančních ředitelství, zejména o porušení rozpočtové kázně a doporučit správný postup při realizaci APZ. Odpovídat včas na písemné a e-mailové dotazy krajských poboček týkající se záležitostí, které je nutné bezodkladně vyřídit, dotazy a odpovědi SSZ MPSV ihned zveřejňovat na IntraWebu Integrovaného portálu MPSV.

Vytvořit systém analytické části strategie pro rozvoj lidských zdrojů, jehož cílem bude průběžně kvantifikovat výhledové disproporce v potřebách a v disponibilitě lidských zdrojů v Ústeckém kraji. Tento systém by měl mít dvě základní komplexní zjišťovací etapy a výstup:

- monitorování stávajících potřeb zaměstnavatelů v kraji a prognózování výhledových potřeb pracovní síly (stávající volná pracovní místa, investiční záměry zaměstnavatelů, útlumy odvětví a rozvoj služeb a podnikatelského prostředí),
- monitorování skutečné disponibility a prognózování výhledového potenciálu lidských zdrojů (stávající evidovaní nezaměstnaní, noví absolventi, odchody do důchodu, nemocnost, úmrtnost a migrace).

Výstupem musí být kvantifikace disproporcí nabídky a potřeb v profesních kategoriích, kvantifikace musí být provedena vždy ke konkrétnímu období (pro plánování je vhodný výhled 2 roky, 7 roků a 15 roků). Řídící pracovníci krajského úřadu by měli mít výše uvedené kvantifikované výstupy k dispozici jako hlavní podklad pro koordinační činnost a to zejména:

- vznik a útlum školských a učňovských oborů,
- zaměření celoživotního vzdělávání a rekvalifikací,
- podpora a propagace nenaplněných oborů,
- podpora a inicializace vzniku intenzivních vztahů mezi zaměstnavateli a školami,
- usměrňování investorských aktivit v kraji,
- podpora rozvoje infrastruktur a služeb a
- příprava legislativních změn prostřednictvím místních poslanců.

Je to možnost, jak zde na krajské úrovni můžeme sami alespoň částečně ovlivnit vysokou nezaměstnanost v regionu. Problém nízké kompetentnosti obyvatelstva kraje je limitující pro další rozvoj tohoto kraje.

Zasazovat se o funkční elektronické propojení informačních systémů orgánů veřejné správy, protože vyřizování velkého množství různých dotazů úřady velmi zatěžuje.

Zajistit správnou funkčnost jednotlivých modulů v informačním systému, chyby a nedostatky odstraňovat co nejdříve, provádět včas aktualizace související se změnami právních předpisů.

Zrušit § 78 ZoZ a zvýšit podporu opravdových chráněných pracovních dílen. Tento paragraf vede k účelové koncentraci osob se ZP v určitých firmách, které stavějí svoji „prosperitu“ pouze na těchto příspěvcích. Současná právní úprava vytváří podmínky, kdy tito zaměstnavatelé nechtějí od zaměstnaných TZP prakticky žádnou práci a o příspěvek se s nimi „dělí“.

I v zemích EU je doporučováno osoby se ZP „rozptylovat“ a začleňovat do běžného pracovního prostředí. Smysl mají pouze CHPD, kde jsou upravená pracoviště, dle charakteru postižení a kde je speciální pracovní režim, který respektuje i odlišnou mentalitu zdravotně postižených. Jako kompenzaci ke zrušenému § 78 navrhuje zvýšení stávající daňové úlevy každému zaměstnavateli, který zaměstná další osoby se ZP nad povinná 4 %.

Iniciovat systémové řešení problematiky dluhových pastí a exekucí, které se stávají vážným problémem i pro trh práce (osoby s nařízenou exekucí obvykle nechtějí nastoupit do legálního zaměstnání a preferují nelegální práci s výdělkem „na ruku“, který jim exekutor nezabaví - stále rostoucí počet exekucí tak vytváří příznivé podmínky pro rozvoj černé práce, jejíž potírání naopak patří k současným prioritám MPSV).

V okresech, kde dochází k vyhrocení sociálních problémů a je dlouhodobě problém s nezaměstnaností, posílit kapacitu kontaktních pracovišť ÚP ČR. Zvýšit počet psychologů a expertů na řešení krizových situací.

Zvýšení finanční gramotnosti obyvatelstva za účelem snižování rizika dluhové pasti. Angažování se v projektovém modelu o návratu mladých lidí s nedokončeným vzděláním do škol a učilišť. Zjednodušení a posílení systému rekvalifikací za účelem pokrytí potřeb uchazečů i trhu.

Větší podpora osob samostatně výdělečně činných, zemědělců a podpora vzniku dalších investičních zón.

Pokračovat v podpoře projektů (např. „Vzdělávejte se pro růst!“) cílených na zaměstnavatele vykazující prorůstový potenciál ve vybraných odvětvích.